

Хархорин ХК

2019 ОНЫ ЖИЛИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Хархорин ХК

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ, ХАРХОРИН СУМ, ЭРДЭНЭ-ТОЛГОЙ БАГ, УСЖУУЛАХ 00 |
УТАС: 99993800

Агуулга

1. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН НЭР, ОРШИН БАЙГАА ХАЯГ:	2
2. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ:	2
3. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ СТРАТЕГИ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ	2
4. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ТҮҮХ, ТУХАЙН ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЭЛЖ БУЙ БАЙР СУУРЬ, СУДАЛГАА	2
5. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН БАРАА БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛД ГАРСАН ТОМООХОН ӨӨРЧЛӨЛТ, ҮҮНТЭЙ ХОЛБООТОЙ ҮҮСЧ БОЛОХ ЭРСДЛИЙН ТУХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ.....	3
6. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН УДИРДЛАГА, ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТНУУДЫН ТАНИЛЦУУЛГА:	3
7. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН НИЙТ ГАРГАСАН ХУВЬЦААНЫ 5 БОЛОН ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ ХУВИЙГ ЭЗЭМШИГЧДИЙН МЭДЭЭЛЭЛ:.....	4
8. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ (2019 ОНЫ 4-Р УЛИРЛЫН БАЙДЛААР).....	5
8.1. САНХҮҮГИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	5
8.2. “ХАРХОРИН” ХК-ийн жилийн эцсийн САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ДҮГНЭЛТИЙН ТУХАЙ.....	6
8.3. ТАТВАРЫН ТАЙЛАНГИЙН ТУХАЙ (2019 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН БАЙДЛААР):.....	11
9. КОМПАНИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ЗААСАН ИХ ХЭМЖЭЭНИЙ БОЛОН СОНИРХЛЫН ЗӨРЧИЛТЭЙ ХЭЛЦЛИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ	11
10. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН 2019 ОНД ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ	11
11. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ХУРАЛ, ТҮҮНИЙ ШИЙДВЭР	30
12. ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ТУЗ-ИЙН ШИЙДВЭРҮҮД.....	31
13. НӨЛӨӨ БҮХИЙ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЭЛ	32

1. Үнэт цаас гаргагчийн нэр, оршин байгаа хаяг:

Хархорин ХК

Хаяг: Өвөрхангай аймаг, Хархорин сум, Эрдэнэ-толгой баг, Усжуулахын контор

Утас: 99993800

Факс: 70151955

Электрон хаяг: ganbat.battogtokh@gmail.com

2. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээлэл:

1.	Оноосон нэр	Хархорин
2.	Хариуцлагын хэлбэр	Нээлттэй Хувьцаат Компани
3.	Регистрийн дугаар	2015471
4.	Улсын бүртгэлийн дугаар	1010001006
5.	Үүсгэн байгуулагдсан огноо	1996.04.29
6.	Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагаа	Чацаргана тариалах, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх

3. Үнэт цаас гаргагчийн зорилго, үйл ажиллагааны стратеги, түүний хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл

Үнэт цаас гаргагчийн зорилго: Монгол Улсын хөдөө аж ахуйн салбарт тэргүүлэгч, чацаргана тариалагч, чацарганы бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч аж ахуйн нэгж болох.

Үйл ажиллагааны стратеги: “Хархорин” ХК нь Монгол Улсад төдийгүй дэлхийд томоохонд орох нийт 3,000 гаруй га талбай бүхий чацарганы “Үндэсний цэцэрлэгт хүрээлэн” байгуулах төлөвлөгөөтэй ажиллаж байна. Үүнээс 2007 – 2019 онд нийт 600 гаруй га талбайд чацаргана тариалаад байгаа бөгөөд чацарганы ургацын хэмжээ жил тутам нэмэгдэж байна.

4. Үнэт цаас гаргагчийн түүх, тухайн зах зээлд эзэлж буй байр суурь, судалгаа

“Хархорин” ХК нь Монгол Улсын эртний нийслэл Хархорин хот, одоогийн Өвөрхангай аймгийн Хархорин сумын Эрдэнэтолгой багийн нутаг дэвсгэрт байрлаж байна. Хархорин сум нь Улаанбаатар хотоос баруун тийш 360 км, Өвөрхангай аймгийн төвөөс зүүн хойш 130 км зайд оршдог.

“Хархорин” ХК нь анх 1956 онд БНМАУ-ын Засгийн газрын 100% хөрөнгө оруулалтаар Хархорин сум САА нэртэйгээр газар тариалан, мал аж ахуйн салбарт үйл ажиллагаа явуулж ирсэн түүхтэй Монголын томоохон САА нэг юм. 1990 онд Монгол оронд Ардчилсан хувьсгал гарч ирсэнээр 1992 онд тус САА нь Хархорин ХК нэртэйгээр төрийн өмч хувийн өмчид шилжин 70% төр, 30% тухайн нутгийн ард иргэдэд өмчлөн холимог системээр үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн. 1992 оноос тус компанийн хэвийн ажиллагаа доголдож 2007 онд өмч хувьчлал буюу нээлттэй тендэр зарлан 100%, хувийн өмчид шилжсэн. Шилжсэн цагаас хойш тус компани нь өөрийн үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээ өөрчлөн Монгол Улсын засгийн газраас баталсан “Чацаргана”, “Ногоон хэрэм” хөтөлбөрийн хүрээнд, чацаргана үржүүлэх, тариалах чиглэлээр нийт 50 гаруй байнгын, ургац хураалтын үед түр зуурын 200-300 ажилтан ажиллагсадтай үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Тус компани нь Ерөнхий агрономич Л.Бямбасүрэнгээр ахлуулсан 6 бригад, бригадыг ахалсан мэргэжлийн 6 агрономичтойгоор агро үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг. Компанийн эзэмшлийн газар нутгийн хувьд 4000 гаруй га талбай, Орхон голоос эх авсан усалтын 19 км сувагтай, 2007 оноос эдүүгээ нийт 600 гаруй га талбайд чацарганы жимст цэцэрлэг байгуулах ажлыг амжилттай байгуулан ажиллаж байна. Мөн 2014 он ОХУ-аас гүзээлзгэнэ, бөөрөлзгөнө, алим гэх мэт төрлийн жимслэг ургамлыг нутагшуулах ажлыг зохион байгуулж байна.

“Хархорин” ХК нь Монгол Улсад хамгийн томд орох таримал чацарганы талбайтай бөгөөд бүрэн хүчин чадлаараа ажилласан тохиолдолд жилд нийт 2,000 гаруй тонн чацарганы жимс хураан авч дотоодын чацаргана боловсруулах үйлдвэрүүдэд нийлүүлэх хүчин чадалтай.

Монголын Чацарганы холбооноос авсан мэдээллээр одоогийн байдлаар Монгол Улсын хэмжээнд нийт 40 гаруй том жижиг чацаргана боловсруулах үйлдвэр үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Эдгээрийн нийт хүчин чадлын хэмжээ нь жилд 5,000 орчин тонн түүхий чацаргана боловсруулах боломжтой. Үүнээс үзвэл “Хархорин” ХК нь дангаараа Монгол Улсын чацаргана боловсруулах үйлдвэрүүдийн нэг жилийн түүхий эдийн хэрэгцээний 25%-ийг хангах бололцоотой.

5. Үнэт цаас гаргагчийн бараа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний зах зээлд гарсан томоохон өөрчлөлт, үүнтэй холбоотой үүсч болох эрсдлийн тухай мэдээлэл:

Тайлант хугацаанд “Хархорин” ХК-ийн бараа бүтээгдэхүүний гол зах зээл болох жимс, жимсгэнэ, тэр дундаа чацарганы дотоод болон гадаад зах зээлд томоохон өөрчлөлт гараагүй болно.

Харин 2019 оны 12-р сараас өдийг хүртэл үргэлжилж байга Covid 19 коронавируст халдварын тархалттай холбоотойгоор үүсээд байгаа нөхцөл байдалтай холбоотойгоор цаашид компани нь өөрийн үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад хүн хүчний нөөц бололцоо хомс болох, чацаргана жимс нь хүний дархлаа дэмждэг ач тустай хэдий ч улс орны төдийгүй дэлхий дахин үүсээд байгаа эдийн засгийн хямралаас үүдэн борлуулалт эрс багасах, компанийн санхүүгийн нөхцөл доройтох, төлбөрийн чадвар муудах зэрэг эрсдэл үүсэхээр байна.

6. Үнэт цаас гаргагчийн удирдлага, эрх бүхий албан тушаалтнуудын танилцуулга:

П.Бишрэл	ТУЗ-ийн Дарга
Л.Хосбаяр	ТУЗ-ийн ердийн гишүүн
О.Төмөрбаатар	ТУЗ-ийн ердийн гишүүн, Цалин, урамшууллын хорооны дарга
Ц.Энх-Амгалан	ТУЗ-ийн ердийн гишүүн, Аудитын хорооны гишүүн
Ж.Энхтөр	ТУЗ-ийн ердийн гишүүн, Нэр дэвшүүлэх хорооны дарга
П.Учрал	ТУЗ-ийн ердийн гишүүн

Б.Амарсанаа	ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн, Аудитын болон Цалин, урамшуулалын хороодын гишүүн
С.Амгалан	ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн, Аудитын хорооны дарга, Нэр дэвшүүлэх хорооны гишүүн
Б.Бүрэн	ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн, Нэр дэвшүүлэх болон Цалин, урамшууллын хороодын гишүүн
Р.Саранцэцэг	Гүйцэтгэх захирал
Б.Ганбат	ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга
Д.Дашмаа	Ерөнхий нягтлан бодогч

7. Үнэт цаас гаргагчийн нийт гаргасан хувьцааны 5 болон түүнээс дээш хувийг эзэмшигчдийн мэдээлэл:

Д.д	Хувьцаа эзэмшигчийн овог, нэр	Эзэмшиж байгаа хувьцааны тоо	Эзлэх хувь
1	Сүрэнжавын Пүрэв	377,660	70.00%
2	Монгол Улсын хуулийн этгээд “Селус Номадс” ХХК	102,390	18.98%

8. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлт (2019 оны 4-р улирлын байдлаар)

8.1. Санхүүгийн үндсэн үзүүлэлтүүд

Үнэт цаас гаргагч нь 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлан, орлого үр дүнгийн тайланг 2019.01.01-с 2019.12.31-ний тайлант хугацаанд өссөн дүнгээр Монгол улсад мөрдөгдөж байгаа хууль тогтоомж заавар журам, нягтлан бодох бүртгэлийн болон санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу бэлтгэж тайлан хүлээн авах эрх бүхий газруудад хуулийн хугацаанд хүргүүлэн ажилласан. Хөрөнгө оруулагчид, хувьцаа эзэмшигчид нь “Хархорин” ХК-ийн 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлантай Монголын хөрөнгийн биржийн цахим хуудаснаас танилцах боломжтой.

“Хархорин” ХК-ийн 2019 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан санхүүгийн тайлангийн дагуу нийт хөрөнгө 7,896.2 сая.төг болсон. Энэ нь өнгөрсөн оны мөн үеийн үзүүлэлт болох 7,721.9 сая.төг-с 2.2%-р өссөн үзүүлэлт юм.

2019 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт үндсэн хөрөнгө 1,891.9 сая төгрөг, түүнчлэн биологийн хөрөнгө 1,082.8 сая. төгрөг болж эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн 2,974.7 сая төгрөг болсон.

2019 оны жилийн эцсээр мөнгөн ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө 1,382 мян.төг, авлагын нийт дүн 595,131 мян. төг, бараа материал нийт 391,668 мян.төг, бусад санхүүгийн хөрөнгө 1,296,918 мян.төг, бусад эргэлтийн хөрөнгө 2,636,360 мян.төг болж эргэлтийн хөрөнгийн дүн 4,921,459 мян. төгрөг болсон.

Урт болон богино хугацаат өр төлбөрийн хувьд 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн дагуу “Хархорин” ХК нь нийт 70,000.0 мян.төг-ийн урт хугацаат зээлийн үлдэгдэлтэй, богино хугацаат өр төлбөр 8,526,418 мян.төг, нийт 8,596,418 мян.төг-ийн өр төлбөртэй гэж гарсан.

Үр дүнгийн тооцоо

Тайлант хугацаанд:	Борлуулалтын нийт орлого:	887,638 мян.төг
	Борлуулалтын өртөг:	866,851 мян.төг
	Борлуулалтын ашиг:	20,786 мян.төг
	Үйл ажиллагааны бус орлого:	59,042 мян.төг
	Ерөнхий ба удирдлагын зардал:	182,667 мян.төг
	Бусад зардал:	44,186 мян.төг

болж тайлант үеийн цэвэр ашиг татвар төлөхийн өмнөх байдлаар хасах 147,026 мян.төг болсон. Үүнээс орлогын албан татварын зардал 0.0 гэж үзвэл, тайлант үеийн алдагдал татварын дараах дүнгээр 147,026 мян.төг болно.

8.2. “Хархорин” ХК-ийн жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлтийн тухай

Компани нь Санхүүгийн зохицуулах хороонд бүртгэлтэй аудитын компани болох “Улиастай Ван Аудит” ХХК аудитын компаниар өөрийн 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд аудит хийлгэсэн болно.

 “УЛИАСТАЙ ВАН АУДИТ” ХХК
Аудит, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн зөвлөгөө, бүртгэлийн программ,
сургалтын итгэмжлэгдсэн байгууллага

2019 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдөр
Дугаар 100/2020

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

**“ХАРХОРИН” ХК-ийн
УДИРДАГАД**

Бид “Хархорин” ХК-ийн (шашид “Компани” гэх) 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ны санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр тасалбар болгосон жилийн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан эдгээр санхүүгийн тайлантай холбоотой нэмэлт тодруулга болон нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудад аудит хийлээ.

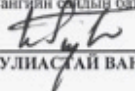
Санхүүгийн тайлантай холбоотой удирдлагын хариуцлага
Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу бэлтгэж, толилуулах нь компанийн удирдлагын үүрэг болно. Энэхүү үүрэг хариуцлагад санхүүгийн тайлангуудыг залилан юмуу алдаанаас үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийлэлгүйгээр бэлтгэж, шударгаар толилуулахтай холбоотой дотоод хяналтын системийг зохиож, хэрэгжүүлж, түүнийгээ тууштай ажиллуулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тохиромжтой бодлогуудыг сонгож, хэрэглэх, нөхцөл байдалд тохируулан нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоолуудыг хийх зэрэг зүйлс багтана.

Аудиторын үүрэг хариуцлага
Бидний үүрэг хариуцлага бол гүйцэтгэсэн аудитдаа тулгуурлан эдгээр санхүүгийн тайлангуудад дүгнэлт гаргах явдал юм. Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандартын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Эдгээр стандартууд нь ёс зүйн шаардлагуудыг баримталж, санхүүгийн тайлангууд нь материаллаг зөрчилгүй илэрхийлэгдсэн эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг биднээс шаардаг. Аудитын үед санхүүгийн тайлангууд дахь дүн болон тодруулгын талаар аудитын нотолгоо олж авахад чиглэгдсэн горимуудыг гүйцэтгэсэн. Эдгээр горимуудыг аудитормын шийдэлд суурилан сонгосон бөгөөд үүнд, залилан юмуу алдаанаас үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийлэлийн эрсдлийн тооцоолол багтдаг. Эдгээр эрсдлийн тооцоололыг хийхтэй холбоотойгоор аудитор компанийн дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд нь дүгнэлт өгөх зорилгоор бус харин тухайн нөхцөл байдалд тохирсон аудитын горимыг сонгож хэрэглэх зорилгоор компанийн санхүүгийн тайланг бэлтгэж, шударгаар толилуулахад зориулан хэрэглэж байгаа дотоод хяналтыг авч үздэг. Мөн санхүүгийн тайлагналыг бүрэлд нь үнэлэхээс гадна, удирдлагын зүгээс хийсэн томоохон тооцоолуудын үндэслэлтэй байдал, хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын тохиромжтой байдлыг үнэлэх ажлыг бидний аудит багтаасан. Бидний гүйцэтгэсэн аудит нь аудитын дүгнэлт хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоогоор хангагдсан гэж бид итгэж байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл
Бид аудитаа Аудитын олон улсын стандарт (АОУС)-ын дагуу хийсэн. Эдгээр стандартын дагуу хүлээх хариуцлагаа энэхүү тайлангийн Санхүүгийн тайлангийн аудитад Аудиторын хүлээх хариуцлага хэсэгт тайлбарласан. Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөл (НБЕЗОУСЗ)-өөс гаргасан Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм болон Аудитын тухай Монгол улсын хуулиар санхүүгийн тайлангийн аудитад тавигдах ёс зүйн шаардлагын дагуу Бид компаниас хараат бус бөгөөд хууль болон НБЕЗОУСЗ-өөс гаргасан дүрмийн шаардлагын дагуу тавигдаж ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь дүгнэлт гаргахад хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэл болно гэдэгт найдаж байна.

Хэрэглээний хязгаарлалт
Энэхүү тайлан нь Монгол улсын “Компанийн тухай хууль”-ийн 94 дүгээр зүйлд заасан хуулийн этгээд болох хувьцаа эзэмшигчийн хүсэлтийн дагуу зөвхөн компанийн хувьцаа эзэмшигчдэд зориулагдсан ба аливаа нэг өөр зорилго агуулаагүй болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд бусад этгээдийн өмнө үүрэг хариуцлага хүлээхгүй болно.

Бусад хууль тогтоомж, зохицуулалтын шаардлагын талаарх тайлан
Түүнчлэн, санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ Монгол улсад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн зарчмууд болон Сангийн сөлийн багтаан нягтлан бодох бүртгэлийн журам, заавартай нийцэж байна

“УЛИАСТАЙ ВАН АУДИТ” ХХК

Чингэлтэй дүүрэг, 3-р хороо
Улиастайны өргөн чөлөө
CANON тов, 6 давхар, 602 тоот
Улаанбаатар Монгол улс

Утас: 76007405, 99097405, 70157405
И-мэйл хаяг: uliastai.van.audit@ubaudit.mn
Веб хуудас: ubaudit.mn

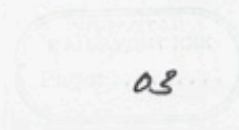
УЛИАСТАЙ ВАН АУДИТ ХХК
Page 02

Зураг 1. Хараат бус аудитормын дүгнэлт

“ХАРХОРИН” ХК
АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН
2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи

		(мянган төгрөг)	
		<u>2018.12.31</u>	<u>2019.12.31</u>
Хөрөнгө			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс	4	1,897	1,382
Дансны авлага	5	903,269	540,692
Бусад авлага	6	268,650	54,439
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	7	1,296,918	1,296,918
Бараа материал	8	425,494	391,668
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	9	2,095,102	2,636,360
Үндсэн хөрөнгө	10	1,647,844	1,891,916
Биологийн хөрөнгө	11	1,082,788	1,082,788
Нийт хөрөнгийн дүн		<u>7,721,961</u>	<u>7,896,163</u>
Өр төлбөр			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Дансны өглөг	12	6,089,839	6,718,914
Цалингийн өглөг	12	92,906	135,242
Татварын өр	12	11,558	22,405
НДШ-ийн өглөг	12	11,718	18,233
Богино хугацаат зээл	12	1,015,753	1,088,047
Хүүний өглөг	12	380,036	543,577
Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн		<u>7,601,811</u>	<u>8,526,418</u>
Урт хугацаат өр төлбөр			
Урт хугацаат зээл	13	673,380	70,000
Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн		<u>673,380</u>	<u>70,000</u>
Өр төлбөрийн нийт дүн		<u>8,275,191</u>	<u>8,596,418</u>
Эзэмшигчдийн өмч			
Өмч /хувийн/	14	836,220	836,220
Хуримтлагдсан ашиг алдагдал	15	(1,389,450)	(1,536,476)
Эзэмшигчдийн өмчийн дүн		<u>(553,230)</u>	<u>(700,255)</u>
Өр төлбөр эзэмшигчдийн өмчийн дүн		<u>7,721,961</u>	<u>7,896,163</u>

Санхүүгийн тайлангийн санхүүг хэсэг байна.

 ОЗ

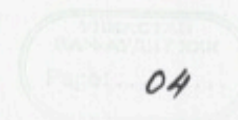
Зураг 2. “Хархорин” ХК-ийн 2018 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан санхүүгийн байдлын тайлан

“ХАРХОРИН” ХК
 АУДИТЛАГДСАН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ОРЛОГЫН ТАЙЛАН
 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

(минган төгрөг)

	2018.12.31	2019.12.31
Борлуулалтын орлого	16 1,362,445	887,638
Борлуулалтын өртөг	17 1,336,367	866,851
Нийт ашиг, (алдагдал)	26,079	20,786
Бусад орлого	18 90,575	59,042
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	19 178,915	182,667
Бусад зардал	18 48,669	44,186
Татвар төлөхийн өмнөх ашиг, алдагдал	(110,930)	(147,026)
Орлогын албан татварын зардал	-	-
Татварын дараах ашиг, алдагдал	(110,930)	(147,026)
Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг (алдагдал)	-	-
Тайлант үеийн цэвэр ашиг, алдагдал	(110,930)	(147,026)
Цэвэр ашиг (алдагдал)	(110,930)	(147,026)

Саягуулийн мөнгөнийг салхгүй хэсэг болно.

Зураг 3. “Хархорин” ХК-ийн 2018 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан орлогын тайлан

“ХАРХОРИН” ХК
АУДИТЛАГДСАН ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН
2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

				(мянган төгрөг)
	Өмч	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	Өмчийн дүн
2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	836,220		(1,389,450)	(553,230)
Бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				-
Залруулсан үлдэгдэл	836,220		(1,389,450)	(553,230)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого				-
Өмчид гарсан өөрчлөлт				-
Тайлангийн үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)				-
Хуваарилсан ногдол ашиг				-
Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг				-
2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	836,220		(1,389,450)	(553,230)
Бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				-
Залруулсан үлдэгдэл	836,220		(1,389,450)	(553,230)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого				-
Тайлангийн үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)			(147,026)	(147,026)
Зарласан ногдол ашиг				-
Өмчид гарсан өөрчлөлт				-
2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	836,220		(1,536,476)	(700,255)

Саягуугийн тайлангийн санхүүг хэсэг болно.

Page: 05

Зураг 4. “Хархорин” ХК-ийн 2018 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

“ХАРХОРИН” ХК
 АУДИТЛАГДСАН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

	(мянган төгрөг)	
	2018.12.31	2019.12.31
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн	2,750,270	1,937,147
Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	29,174	718,299
Бусад орлого	2,721,097	1,218,848
Мөнгөн зарлагын дүн	2,750,451	1,937,662
Ажигчдад төлсөн	313,318	199,386
НД-ийн байгууллагад төлсөн	123,973	88,698
Бараа материал худалдан авахад төлсөн	6,464	10,190
Ашиглалтын зардалд төлсөн мөнгө	13,152	9,995
Түлш шатахуун, тээврийн хөлөг, сэлбэг хэрэгсэд төлсөн мөнгө	50,362	91,523
Хүүний төлбөрт төлсөн мөнгө	183,154	155,244
Татварын байгууллагад төлсөн мөнгө	54,142	27,437
Бусад мөнгөн зарлага	2,005,887	1,355,189
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(180)	(515)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн	-	-
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	-	-
Биег бус хөрөнгө борлуулсны орлого	-	-
Мөнгөн зарлагын дүн	-	-
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	-
Биег бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	-
Хөрөнгө оруулалтын цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	-	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн	-	-
Эзэл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	-	-
Хувицаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	-	-
Мөнгөн зарлагын дүн	-	-
Эзэл, өрийн үнэт цаас төлбөрт төлсөн мөнгө	-	-
Санхүүгийн түүрээсийн өглөгт төлсөн	-	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	-	-
Валютын ханшийн зөрүү	-	-
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(180)	(515)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	2,077	1,897
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эсний үлдэгдэл	1,897	1,382

Санхүүгийн мөнгөн гүйлгээний тухай мэдээлэл

06

Зураг 5. “Хархорин” ХК-ийн 2018 оны жилийн эцсийн аудитлагдсан мөнгөн гүйлгээний тайлан

8.3. Татварын тайлангийн тухай (2019 оны жилийн эцсийн байдлаар):

“Хархорин” ХК нь 2019 оны 01-с 04-р улирлын татварын тайлангуудаа Монгол улсын Татварын багц хууль, тогтоомж, заавар журмын дагуу хуулийн хугацаанд гаргаж цахимаар харъяа татварын байгууллагад цаг хугацаанд нь илгээж баталгаажуулсан болно.

9. Компанийн тухай хуульд заасан их хэмжээний болон сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийн талаарх мэдээлэл

Тайлант хугацаанд “Хархорин” ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зүгээс 2019 оны 04 сарын 12 өдрийн хурлаараа “Хархорин чацаргана” ХХК-ийн УБ хотын банкнаас авах 3,348,000 мянган төгрөгийн зээлд батлан даалт гаргах, тус зээлийн барьцаанд УБ хотын банкинд барьцаалсан байгаа хөрөнгөнүүдийг давхар барьцаалах зэрэг асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэсэн. Тус шийдвэрийг Монгол Улсын Компанийн тухай хуульд заасан журмын дагуу ТУЗ-ийн гишүүд хуралдаж санал нэгтэй гаргасан болно. Түүнчлэн “Ди Би Эм Лизинг” ХХК-с лизингийн нөхцөлөөр дуслын усалгааны систем худалдан авах хэлцэл нь Компанийн тухай хуулийн дагуу их хэмжээний хэлцэлд тооцогдохоор байсан боловч хэлцэл хийгдэх эсэх нь тус лизингийн байгууллагатай холбоотой шалтгаанаар өдийг хүртэл шийдэгдээгүй байна.

10. Үнэт цаас гаргагчийн 2019 онд хийж гүйцэтгэсэн ажлын талаарх мэдээлэл

“Хархорин” ХК-ний 2019 оны агро үйлдвэрлэлийн тайлан

Нэг. “Хархорин” ХК-ний агроүйлдвэрлэлийн талбайн байгаль цаг уурын онцлог

“Хархорин” ХК-ны 4200 га хэмжээ бүхий агро үйлдвэрлэлийн талбай нь Өвөрхангай аймгийн Хархорин сумын төвөөс зүүн зүгт оршдог ба талбайн баруун урдаас Орхон голын их хөндий эхлэдэг тул голоо дагаж салхилах өлийн салхи, голоо өгсөж салхилах хойд салхи гэсэн орон нутгийн чанартай эх газрын хоёр салхины уулзвар болдог. Энэ нь хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлд муугаар нөлөөлдөг цаг уурын огцом өөрчлөлтүүд болох мөндөр орох, шороон болон цасан шуурга шуурах, хавартаа сүүлдэж, намартаа эрт цочир хүйтрэлт болох, хяруу унах, ган гачиг болох зэрэг байгалийн бэрхшээлүүд ихээр тохиолдох магадлалыг ихэсгэдэг.

2018 – 2019 оны өвөл манай талбайд маш бага хэмжээний цастай буюу 1 - 2 см орчим зузаан цастай өвөлжсөн. Гэвч хавар 3-р сарын 19-нд 12 см зузаан цас ороод 25-нд буюу 7 хоноод бүрэн хайлсан нь талбайд нилээд их чийг өгсөн. 3-р сарын 26, 3-р сарын 29, 4-р сарын 6, 4-р сарын 24 хүртэл дөрвөн удаа нэмэх 12⁰С –ээс хасах -14⁰С хүртэлх хэм хүртэл огцом хүйтэрч хэт бага буюу 0,1-0,2 мм зузаантай цас орсон. 5-р сарын 4, 11, 14, 17-нд буюу нийтдээ дөрвөн удаа нэмэх 21⁰С –ээс хасах -8⁰С хүртэлх хэм хүртэл огцом хүйтэрч, нилээд хэмжээний буюу 3 – 12 орчим см зузаантай цас орсон нь хөрсөнд тодорхой хэмжээний чийг өгсөн. Гэвч цаашдаа бага боловч бороо цас орж чийг өгөлгүйгээр 6-р сарын дунд үе хүртэл үргэлжилсэн хаврын агаарын ган болсон. Дээрх олон удаагийн огцом хүйтрэлтүүд, хаврын агаарын ган зэргээс шалтгаалан энэ жил чацарганы жимст цэцэрлэгт чацарганы болон бусад жимст модлог ургамлуудад жимс дундаас арай бага хэмжээтэй суусан. Хэдийгээр зундаа хур бороо элбэгтэй байсан ч хавар чацарганы болон бусад жимслэгч моддын ид цэцэглэлтийн үед олон удаа цочмог ихээр хүйтэрсэн, чийг нилээд дутмаг байсан нь энэ оны жимсний ургац бага байгаатай зайлшгүй холбоотой юм.

Хавар 4-р сарын эхний 10 хоногт чацарганы модны нахиа задарч эхлэдэг байхад энэ жил 4-р сарын 20-нд эхний нахиа дөнгөж задарч эхлэсэн нь хаврын цочир хүйтрэлт болон хаврын чийгийн дутагдалтай холбоотой юм.

3, 4-р саруудад маш бага хэмжээтэй цас орж, огцом хүйтэрч байсан нь шуудуу ухалт, суулгац гаргалт, талбайн усалгааны зэрэг ажлуудад нилээд бэрхшээл учруулж байв. Мөн 5-р сарын 20-нд хөрсөн дээр шөнөдөө -9 -аас -11 °C хүрч хүйтэрсэн ба энэ үед услах, утаа май тавих зэрэг хамгаалах арга хэмжээ хэдийгээр авсан боловч хөрс ба агаарын хэт хүйтэнд үхэр нүд, далан хальс, алим зэрэг жимст модлог ургамлуудын цэцэг нийлэнхүйдээ хөлдөж, гөвөгдөж унаснаас шалтгаалан дээрх ургамлууд бараг жимслээгүй.

6-р сарын эхээр жил бүр их багаар гарч ирдэг хортон шавьжууд энэ жил жимст цэцэрлэгийн талбайд бараг гараагүй нь хавар олон удаа огцом хүйтэрч байсантай шууд холбоотой нь тогтоогдсон.

6-р сарын 15-нд 0,5 – 0,7 см хэмжээтэй мөндөр 20 гаран минутын турш орсон боловч манай жимст цэцэрлэгийн болон тариалангийн талбайд үзүүр нь дайрч өнгөрөн харьцангуй бага нөлөөлсөн.

Гэвч 6-р сарын сүүлчээр буюу 6-р сарын 30-нд 0,6 см хэмжээтэй мөндөр бүхий их хүчтэй аадар бороо 20 минутын турш, мөн 7-р сарын 4-нд их хэмжээний устай аадар бороо бас 15 минутын турш орсон ба энэ 2 удаагийн борооноос шалтгаалж маш хүчтэй үер мөн хоёр удаа бууснаас манай шуудуунд их хэмжээний шавар шороо орж талбайн усалгаа 14 орчим хоног саатсан. Мөн 8-р сарын 5-нд их хэмжээний усархаг аадар бороо орсноос болж дахин үер болж манай шуудуунд үерийн шавар шороо орсноос шалтгаалан усалгаа дахин 14 хоног саатсан зэрэг нь 7-р сарын эхнээс 8-р сарын дунд үе хүртэл үерээс шалтгаалж талбайг услах боломжгүй байсан нь чацарганы жимсний ургалтанд муугаар нөлөөлсөн.

Намар 9-р сарын 5-нд $\Phi=1,2$ см хэмжээтэй мөндөр бүхий аадар бороо 14 минутын турш орсон боловч жимст цэцэрлэгийн талбайд үзүүр нь хальт дайрч өнгөрсөн учир харьцангуй бага хор нөлөө учруулсан.

Намар 9-р сарын 28-нд сибириэс нүүж ирэн чацаргана жимсний ургацанд маш их хор хохирол учруулдаг алагтуу, хар тодол, турлиах шувууд нүүж ирэн жимсний ургацанд их хэмжээний хохирол учруулж эхэлсэн. Намар 10-р сард нилээд хэмжээний цас орж хэсэг хүйтрээд цаашдаа 11, 12-р сард дулаахан байсан.

Хоёр. Хаврын ажлын талаар

2.1. Шуудуу цэвэрлэгээний ажлын талаар

Усалгааны төв цементэн сувгийн ёроолд өнгөрсөн зуны борооны үерийн үеээр орсон зузаан лаг, шаврын зузаан хэсгийг техникээр хусаж аваад, гүехэн хэсгийг нийт бригадуудын ажилчдын хүчээр цэвэрлээд сувгийн усыг тавьсан.

4-р сарын 2-ны өдрөөс эхлэн нийт жимст цэцэрлэг хариуцсан цэцэрлэгчдийн хүчээр суваг цэвэрлэх ажил эхэлсэн. Сумын төвийн дундуур урсдаг төв сувгийн ёроолын шавар шороог гараар цэвэрлэх ажил 4-р сарын 21-ний өдөр хүртэл буюу нийтдээ 13 хоног үргэлжилсэн. Энэ ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 39 хүн/өдөр хүчээр 122,4 м³ сувгийн шавар шороог сувгийн ёроолоос ухаж гаргаад, 6 хүн/өдөр хүчээр сумын төвийн дундуур гардаг сувгийн хэсгээс сувгийн шавар шороог тракторын чиргүүл, самосвалд ачиж хогийн цэг дээр аваачиж буулгаж асгасан. 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 37,5 хүн/өдөр хүчээр 112 м³ сувгийн шавар шороог сувгийн ёроолоос ухаж гаргасан. 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 37,5 хүн/өдөр хүчээр 119,5 м³ сувгийн шавар шороог сувгийн ёроолоос ухаж гаргаад, 3 хүн/өдөр хүчээр сумын төвийн дундуур гардаг сувгийн хэсгээс сувгийн шавар шороог тракторын чиргүүл, самосвалд ачиж хогийн цэг дээр аваачиж буулгаж асгасан. 4-р

бригадын 7 цэцэрлэгчийн 44,5 хүн/өдөр хүчээр 113,8 м³ сувгийн шавар шороог сувгийн ёроолоос ухаж гаргаад, 3 хүн/өдөр хүчээр сумын төвийн дундуур гардаг сувгийн хэсгээс сувгийн шавар шороог тракторын чиргүүл, самосвалд ачиж хогийн цэг дээр аваачиж буулгаж асгасан. Нийт дүнгээрээ компаний агроүйлдвэрлэлийн 4 бригадын 29 цэцэрлэгчдийн 158,5 хүн/өдөр хүчээр 467,7 м³ сувгийн шавар шороог сувгийн ёроолоос ухаж гаргаад, 12 хүн/өдөр хүчээр сумын төвийн дундуур гардаг сувгийн хэсгээс сувгийн шавар шороог тракторын чиргүүл, самосвалд ачиж хогийн цэг дээр аваачиж буулгаж асгасан.

3-р сарын 29-с 4-р сарын 22 хүртэлх хугацаанд усалгааны төв сувгийг компаний болон түрээсийн техникүүдээр цэвэрлэх ажил хийгдсэн бөгөөд уг ажилд түрдэг манай компаний ДТ-75 трактор, эксковатор, ковш болон түрээсийн эксковатор зэргийг ашиглаж хийж гүйцэтгэсэн.

4-р сарын 20-нд сувагт ус өгч эхлэсэн ба 21-25-нд усалгааны газар доорх төв системээр ус урсган угаагаад, 25-ны шөнө системийн төв шугамуудыг усаар дүүргээд 26-с эхлэн бойжуулгын талбайн тариалалт, усалгаа эхлэсэн.

2.2. Хавар болон намар суулгац гаргаж нийлүүлсэн талаар

Энэ жилийн хавар болон намар гаргасан чацаргана ба бусад модлог ургамлын суулгацын нийт хөдөлгөөнийг дараах хүснэгтэнд гаргаж үзүүлэв.

Хүснэгт 1: Гадагш ба дотоодод (нөхөн тариалалт) гаргасан суулгацын хөдөлгөөн

Үзүүлэлт	Суулгацын төрөл (11), тоо (ширхэгээр)															Нийлүүлсэн нийт тоо
	Чацаргана			Үхэр нүд	У лиас	Хай-лаас	Бөөрөлзгөнө	Шар хуайс	Гү-зээлз- гэнэ	Мо нос	Далан хальс	Бургас	Улаалзгана	Нохойн хошуу	Гүйлс	
	Эр	эм	Нийт													
Хаврын дүн	9,986	96,211	106,197	767	2,332	21,663	215	17	66	82	13	15	56	36	82	131,532
Намрын дүн	397	3,561	3,958	712	450	114	311	100	0	13	0	0	3	0	0	5,661
ОНЫ БҮХ ДҮН	10,383	99,772	110,155	1,479	2,782	21,777	526	117	66	95	13	15	59	36	82	137,193

4-р сард чацарганы 1277 ширхэг, улиасны 3 ширхэг, хайлаасны 7692 ширхэг, үхэр нүдний 12 ширхэг, моносны 12 ширхэг, бөөрөлзгөний 3 ширхэг, гүзээлзгэний 14 ширхэг, чимэглэлийн нохойн хошууны 4 ширхэг, улаалзганы 4 ширхэг суулгацуудыг бойжуулгын талбайгаас ухаж гарган гадагш ба дотооддоо нөхөн тариалалтанд нийлүүлсэн.

5-р сард чацарганы 75045 ширхэг, улиасны 2329 ширхэг, хайлаасны 11427 ширхэг, үхэр нүдний 755 ширхэг, моносны 70 ширхэг, бөөрөлзгөний 183 ширхэг, гүзээлзгэний 1 ширхэг, чимэглэлийн нохойн хошууны 22 ширхэг, далан хальсны 13 ширхэг, гүйлсний 82 ширхэг, улаалзганы 42 ширхэг, бургасны 15 ширхэг суулгацуудыг, ойн зурвасаас 17 ширхэг шархуайсны бут зэргийг бойжуулгын талбайгаас ухаж гарган гадагш ба дотооддоо нөхөн тариалалтанд нийлүүлсэн.

6-р сард хайлаасны 110 ширхэг, бөөрөлзгөний 20 ширхэг, гүзээлзгэний 51 ширхэг зэрэг суулгацуудыг бойжуулгын талбайгаас ухаж гарган гадагш ба дотооддоо нөхөн тариалалтанд нийлүүлсэн.

4-р сард бойжуулгын талбайгаас ковшоор суулгац ухаж гаргаад ажилчидын хүчээр талбайгаас түүж, ялгаж, тоолж, боож багцлан гадагшаа ба дотооддоо нөхөн тариалалтанд

нийлүүлсэн. Энэхүү ажилд 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүчийг, 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 10,5 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 3 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 8,6 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ бригадуудын 33 цэцэрлэгчийн 29,1 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

5-р сард бойжуулгын талбайгаас ковшоор суулгац ухаж гаргаад ажилчидын хүчээр талбайгаас түүж, ялгаж, тоолж, боож багцлан гадагшаа ба дотооддоо нөхөн тариалалтанд нийлүүлсэн. Энэхүү ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 42,3 хүн/өдөр хүчийг, 2-р бригадын 12 цэцэрлэгчийн 82,7 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 28 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 65 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ бригадуудын 36 цэцэрлэгчийн 192 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

Мөн 6-р сард тус 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 1,9 хүн/өдөр хүчээр гадагш ба дотоодын нөхөн тариалалтын суулгацууд гаргах зэрэг ажлуудыг хийлгэсэн.

Суулгац гаргахад бригадуудаас хавар ба намар хүн хүч татаж аван, ухаж гаргах, тоолж боох, ачих ажилд дайчилсан.

Суулгац ухаж гаргах хайрцгуудыг услахдаа бойжуулгын 2-р бригадын хүн хүчээр хайрцагны усалгаа хийлгэсэн.

Хавар хамгийн сүүлд бөөрөлзгөнө, гүзээлзгэнэ, хайлаасны суулгацуудыг 6-р сарын 18 хүртэлх хугацаанд ухаж гадагш нийлүүлсэн.

Намрын суулгац гаргалтын ажил нийлээд орой буюу 10-р сарын 12-оос суулгац гаргалт эхлээд 21-нд суулгац гаргалт зогссон.

10-р сард бойжуулгын талбай хариуцсан 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 6 хүн/өдөр хүчээр энэ намар суулгацыг нь ухаж гадагш ба дотооддоо нийлүүлэх суулгацууд бүхий 266 хайрцгийг сувгаар услуулан.

10-р сард 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 5,5 хүн/өдөр хүчээр, 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 18,6 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүчээр, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 7,5 хүн/өдөр хүчээр буюу нийтдээ “Хархорин” ХК-ийн агроүйлдвэрлэлийн дөрвөн бригадын 20 цэцэрлэгчийн 38,6 хүн/өдөр хүчээр бойжуулгын талбайгаас ковшоор ухаж гаргасан чацаргана болон бусад модлог ургамлын суулгацыг түүж аван боолт хийж буй газарт аваачиж өгөх, авчирсан суулгацыг түр хадгалалтанд прикоплож хадгалах, түр хадгалалтаас ухаж гаргах, гаргасан суулгацыг зэрэглэн ялган, тоолж, шошго зүүгээд багцлан боож, ачиж явуулах, гологдол суулгацыг бойжуулгын талбайд буцааж тариалуулах зэрэг ажил хийлгэсэн.

Нийт дүнгээрээ энэ жил 110,155 ш чацарганы, 1479 ш үхэр нүдний, 2782 ш улиасны, 21,777 ш хайлаасны, 526 ш бөөрөлзгөний, 117 ш шар хуайсны, 66 ш гүзээлзгэний, моносны 95 ш, далан хальсны 13 ш, бургасны 15ш, улаалзганы 59 ш, нохойн хошууны 36 ш, гүйлсний 82 суулгац буюу жилийн нийт дүнгээр 137,193 ш суулгац ухаж гарган дотооддоо нөхөн тариалалтанд ба гадагшаа тараан олгосон.

Мөн намар 10-р сард ковшоор суулгац гаргах үед үндэс нь тасарч, шалбарч гэмтсэн гологдол суулгацуудыг бойжуулгын талбайд буцааж тариалж услуулан.

2.3. Хавар талбайд хийгдсэн ажлын талаар

2019 оны 03 сарын 25-ны өдөр компанийн бүх ажилчидын хурал хийж энэ оны ажлын төлөвлөгөөг танилцуулснаар энэ жилийн ажил эхлэсэн. Мөн өдөр агрономчид, ЗАА-н ажилчидын хүчээр жимст цэцэрлэгийн талбайд тархсан хортон мэрэгчидийн эсрэг тэмцэх бромадиолонтой будаагаар хорт өгөөш бэлтгэж найруулах ажил эхлэсэн. 3-р сарын 26-ны өдрөөс эхлэн 6 хоногийн хугацаанд нийт жимст цэцэрлэгийн талбайд хортон мэрэгчидийн эсрэг хорт өгөөшийг мэрэгчидийн үүрний амсар, байнга явдаг жим зам дээр тавих ажил хийгдсэн. Энэ ажилд жимст цэцэрлэг

хариуцсан бригадуудын нийт цэцэрлэгчид дараах байдлаар ажилласан болно. Үүнд: Г.Маргад-Эрдэнэ агрономчтой 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 16 хүн/өдөр хүчээр 46,5 га жимст цэцэрлэгийн талбайд, Б.Мэнддолгор агрономчтой 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүчээр 33 га жимст цэцэрлэгийн талбайд, 3-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 19 хүн/өдөр хүчээр 57 га жимст цэцэрлэгийн талбайд, 4-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 17 хүн/өдөр хүчээр 51 га жимст цэцэрлэгийн талбайд буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн 4-н бригадын 19 цэцэрлэгчдийн 63 хүн/өдөр хүчээр 187,5 га жимст цэцэрлэгийн талбайд хортон мэрэгчидийн эсрэг хорт өгөөш тавьж тэмцсэн.

3-р сарын 31-ний өдөр нийт жимст цэцэрлэг хариуцсан бригадын цэцэрлэгчдийн хүчээр жимст цэцэрлэгийн талбайд талбайн хогийг цэвэрлэсэн ба энэ ажилд 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 4 хүн/өдөр хүчийг, 2-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 6 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 1,5 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 5 хүн/өдөр хүчийг буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн 4-н бригадын 15 цэцэрлэгчдийн 16,5 хүн/өдөр хүчийг ашигласан.

4-р сард 3-р бригадын нэг цэцэрлэгчийн 14,7 хүн/өдөр хүчээр компаний аж ахуйн хашаанд байрлах 2 дарлаганд тариалсан хэмхний үрслэгний усалгаа, арчилгааны ажлыг хийлгэсэн.

5-р сард 3-р бригадын нэг цэцэрлэгчийн 8,8 хүн/өдөр хүчээр дарлаганы усалгаа хийх, 3 хүн/өдөр хүчээр дарлаганд тариалсан хэмхний үрслэгийг шороолох, 1,8 хүн/өдөр хүчээр дарлаганы хэмхний үрслэгийн завсраар ургасан зэрлэг хог ургамлыг гараар сугалж устгах, 17,4 хүн/өдөр хүчээр өглөө дарлаганы эсгий хучлагыг сөхөж нарлуулаад, орой нь дарлагыг эсгий хучлагаар буцааж хучих зэрэг компаний аж ахуйн хашаанд байрлах 2 дарлаганд тариалсан хэмхний үрслэгний арчилгааны ажлуудыг хийлгэсэн.

5-р сард жимст цэцэрлэгийн чацарганы модонд тоос хүртээх, жимст цэцэрлэгийн чацарганы модонд тоос хүртээхэд зориулж хөгширч актлагдсан эр модны суулгацаас тоос хүртээх мөчир хайчлан тоос хүртээлт хийж буй бригадуудад нийлүүлэх, үхэр нүдний талбайн хярууны хамгаалалтанд бэлтгэх, хярууны хамгаалалтанд гарах, гадагш нийлүүлэх суулгацыг түр хадгалалтаас ухаж гарган ялган тоолж ангилаад, шошго зүүн боож ачих, оросын олон төрлийн модны хучлага авах, усалгаа хийх шуудууг нь сэргээн засах, усалгаа хийх, тракторт чиг татаж зогсох зэрэг цагийн ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 46,4 хүн/өдөр хүч, 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 36,1 хүн/өдөр хүч, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 51,4 хүн/өдөр хүч, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 45 хүн/өдөр хүч буюу нийт дүнгээрээ дөрвөн бригадын 34 цэцэрлэгчийн 178,9 хүн/өдөр хүч зарцуулсан.

5-р сард нийт бригадууд өөр өөрийн хариуцсан талбайн ойн зурвасыг нөхөн тариалсан ба энэ ажилд 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 1,4 хүн/өдөр хүчээр 90 модны нүх ухаад, мөн 1,4 хүн/өдөр хүчээр ухсан нүхэндээ улиасны суулгацаар тариалалт хийж, 0,7 хүн/өдөр хүчээр тариалсан моддыг тогоонд нь шуудуунаас хувингаар ус зөөж усалгаа хийлгэсэн. 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 2,1 хүн/өдөр хүчээр 170 модны нүх ухаад, мөн 10 цэцэрлэгчийн 1,7 хүн/өдөр хүчээр ухсан нүхэндээ улиасны суулгацаар тариалалт хийж, 11 цэцэрлэгчийн 2,3 хүн/өдөр хүчээр тариалсан 170 мододоо тогоонд нь шуудуунаас хувингаар ус зөөж усалгаа хийлгэсэн. 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 5,6 хүн/өдөр хүчээр 511 модны нүх ухаад, мөн 7 цэцэрлэгчийн 3,1 хүн/өдөр хүчээр улиасны суулгацаар тариалалт хийж, 3,2 хүн/өдөр хүчээр тариалсан мододоо тогоонд нь шуудуунаас хувингаар ус зөөж усалгаа хийлгэсэн. Нийт дүнгээрээ гурван бригадын 23 цэцэрлэгчийн 9,1 хүн/өдөр хүчээр ойн зурвасын 771 модны нүхийг ухаад, мөн 24 цэцэрлэгчийн 6,5 хүн/өдөр хүчээр 771 улиасны суулгацаар тариалалт хийж, 6,2 хүн/өдөр хүчээр тариалсан моддыг тогоонд нь шуудуунаас хувингаар ус зөөж усалгаа хийлгэсэн.

5-р сард 1-р бригадын 0,5 хүн/өдөр хүчээр 13Б жимст цэцэрлэгийн талбайнуудад нөхөн тариалалтын 400 ширхэг чацарганы модны нүх ухуулаад, мөн 1 цэцэрлэгчийн 0,5 хүн/өдөр хүчээр чацарганы нөхөн тариалалтын 100 ширхэг модыг нөхөн тариалсан ба энэхүү 13Б болон үхэр нүдний 19Б талбайнуудад мөн бригадын 8 цэцэрлэгчийн 33 хүн/өдөр хүчээр 38800 м урт усалгааны туслах

шуудуугаар усалгаа хийлгэсэн. 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 19 хүн/өдөр хүчээр 1А жимст цэцэрлэгийн талбайд нөхөн тариалалтын 7648 ширхэг чацарганы модны нүх ухуулаад, 7 цэцэрлэгчийн 17 хүн/өдөр хүчээр мөн талбайд чацарганы нөхөн тариалалтын 7648 ширхэг модыг нөхөн тариалж усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийлгэсэн. Нийт дүнгээрээ хоёр бригадын 19,5 хүн/өдөр хүчээр жимст цэцэрлэгийн 1А, 13Б талбайнуудад нөхөн тариалалтын 8048 ширхэг чацарганы модны нүх ухуулаад, мөн 8 цэцэрлэгчийн 17,5 хүн/өдөр хүчээр чацарганы нөхөн тариалалтын 7748 ширхэг модыг нөхөн тариалаад эдгээр талбайнуудад усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийлгэсэн.

Мөн 5-р сард Хархорин-Чацаргана ХХК-ны Ротаригийн хүлэмжний шилмүүст модны суулгац тариалсан хүлэмжүүдийн үртсэн хучлага авах, хүлэмжийг буцааж торон ба плёнкон хучлагаар хучих, хэмх тариалах хүлэмжүүдэд хэмх тариалах хамар хийх, усалгааны нуурыг цэвэрлэх зэрэг цагийн ажлуудад 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 17 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ хоёр бригадын 16 цэцэрлэгчийн 24 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

5-р сард 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 7,5 хүн/өдөр хүчээр оросын модны 10Б талбайд усалгааны туслах шуудуунуудыг нь шинээр сэргээн ухаж гаргаад, 3230 ширхэг модны тогоонд 25-40 литр усыг хувингаар тогоо уруу нь шуудуунаас усалгаа хийлгэсэн.

Мөн 5-р сард Хархорин-Чацаргана ХХК-ны Ротаригийн хүлэмжний шилмүүст модны суулгац тариалсан хүлэмжүүдийн үртсэн хучлага авах, хүлэмжийг буцааж торон ба плёнкон хучлагаар хучих, хэмх тариалах хүлэмжүүдэд хэмх тариалах хамар хийх, усалгааны нуурыг цэвэрлэх зэрэг цагийн ажлуудад 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 17 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ хоёр бригадын 16 цэцэрлэгчийн 24 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

5-р сард 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 7,5 хүн/өдөр хүчээр оросын модны 10Б талбайд усалгааны туслах шуудуунуудыг нь шинээр сэргээн ухаж гаргаад, 3230 ширхэг модны тогоонд 25-40 литр усыг хувингаар тогоо уруу нь шуудуунаас усалгаа хийлгэсэн.

2.4. Хаврын бусад ажлын талаар

4-р сард ямаа самнах, Хархорин-ТУР-д үйлчилгээнд ажиллах, хөлдөөх агуулахыг цэвэрлэх зэрэг аж ахуйн ажилд 1-р бригадын 3 хүн/өдөр хүчээр, 2-р бригадын мөн 1 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 2 хүн/өдөр хүчээр, 4-р бригадын 2 хүн/өдөр хүчээр буюу нийт дүнгээрээ бригадуудын 8 хүн/өдөр хүчээр аж ахуйн ажил хийлгэсэн.

4-р сарын 10–11-нд жимс хөлдөөх хөлдөөгчийн барилгын дотор хураалттай байсан “Хархорин-ШИМ” ХХК-ны тэжээлийн улаан буудайг дахин шуудайлж, савлан ачиж зөөн хураах ажилд нийт жимст цэцэрлэг хариуцсан бригадуудын хүн хүчийг ашигласан ба энэ ажилд 1-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 12 хүн/өдөр хүчийг, 2-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 6,5 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 6 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 9 хүн/өдөр хүчийг буюу агроүйлдвэрлэлийн 4 бригадын 22 цэцэрлэгчийн 33,5 хүн/өдөр хүчийг тус тус ашигласан.

Мөн 4-р сарын 13–15нд гурван өдрийн турш “Хархорин-Шим” ХХК-ны тариалангийн талбайн заагуудад хортон мэрэгчдийн эсрэг хорт өгөөш тавьж тэмцэх ажил хийгдсэн ба энэ ажилд нийт жимст цэцэрлэг хариуцсан бригадуудын хүн хүчийг мөн авч ажиллуулсан. Энэ ажилд 1-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 9 хүн/өдөр хүчээр 49,8 га талбайд, 2-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 4 хүн/өдөр хүчээр 24 га талбайд, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 8,5 хүн/өдөр хүчээр 47,5 га талбайд, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 7,5 хүн/өдөр хүчээр 41,5 га талбайд буюу агроүйлдвэрлэлийн 4 бригадын 21 цэцэрлэгчийн 29 хүн/өдөр хүчээр 162,8 га талбайд хорт өгөөш тавьж тэмцсэн.

5-р сард “Хархорин-Шим” ХХК-ийн тариан талбайн бордоог ачиж, буулгах зэрэг цагийн ажилд 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 9 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 2 цэцэрлэгчийн 3,4 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ хоёр бригадын 8 цэцэрлэгчийн 12,4 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

5-р сард жимст цэцэрлэгийн талбайн ажилчидын гал тогоонд тогооч хийх зэрэг аж ахуйн ажилд 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 23,5 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 1 цэцэрлэгчийн 1 хүн/өдөр хүчийг буюу нийтдээ 2 бригадын 24,5 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

2.5. 2019 оны хавар урд 20 хүлэмжнээс гаргасан тарьцын тариалалт, ургалтын үеийн арчилгааны талаар

2019 оны хавар 4-р сарын 16–с эхлэн хүлэмжинд буй тарьцуудын нахиа хөөж задарч эхэлсэн. 2018 оны зун компаний буюу урд хүлэмжийн аж ахуйн 6м X 40м хэмжээтэй 10 хүлэмж, 6м X 30м хэмжээтэй 10 хүлэмжинд тариалсан чацарганы тарьцуудыг бүгдийг нь ухаж гарган “Хархорин” ХК-ны 5Б дугаартай суулгац бойжуулгын талбайн зүүн талд нийтдээ 3,5 га талбайг хөгширч актлагдсан суулганаас нь чөлөөлж султгаад, ЮМЗ тракторын араас зүүсэн анжисаар хагалж хөрсийг нь боловсруулаад, агроүйлдвэрлэлийн дөрвөн бригадын цэцэрлэгчидийн хүчээр шинээр хайрцаг хийж тариалахад бэлтгээд мөн бригадуудын цэцэрлэгчидийн хүчээр 4-р сарын 28-с эхлэн 5-р сарын 24-н хүртэлх хугацаанд буюу хүн хүч маш их дутагдалтай байснаас шалтгаалан тарьц тариалалтын ажил ингэж бараг нэг сарын турш үргэлжилсэн.

Хавар 5-р сарын сүүлээс эхлэн хүлэмжний усалгаа, арчилгааны ажлыг агрономч Заяатын хариуцсан 3-р бригадын 1 цэцэрлэгчээр хийлгэж эхлэсэн.

2019 оны хавар урд хүлэмжнүүдээс тарьц ухаж гаргасан байдлыг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Тариалсан таримлын төрөл, сорт	Ухаж		Тоо
	Эхэлсэн огноо	Дууссан огноо	
Эр тарьц	2019-04-28	2019-05-23	79886
Эм тарьц			517814
Үүнээс сорт, хүйс тодорхойгүй			216383
БҮГД			604603

1-р зэргийн үндэс сайтай, сайн тарьцуудыг нь ялган авч тариалсан. Ухаж гаргасан тарьцуудаас Хүлэмжний тарьцыг ухаж гарган, тоолж, ялгах ажилд энэ жил бойжуулгын 2-р бригадын хүн хүчийг л ашигласан.

4-р сарын 20 -ны өдөр сувгаар Орхон голоос ус урсгаж эхлэсэн ба гурван өдөр сувгийн усыг урсгаж цэвэршүүлээд, мөн хоёр хоногт усалгааны системээ усаар угааж цэвэрлээд, системээ дүүргээд, 4-р сарын 26-ны өдрөөс эхлэн талбайг услах боломжтой болгоод хүлэмжнээс гаргасан тарьцыг хайрцагт тариалж эхлэсэн.

Энэ жил бойжуулгын талбай болгохоор өмнө нь суулгац тариалаад борлогдоогүй байснаас шалтгаалж тариалсан суулгац нь хөгширч ургах чадвараа алдснаас болж актлагдсан 5Б талбайд зүүн талд нь 3,8 га талбай сонгоод түүндээ боловсруулалт хийж эхлэсэн. талбай бэлтгээд 4-р сарын 20–23-ны хооронд бойжуулгын 5Б талбайд 2013 онд тариалагдсан байсан, хөгширч актлагдсан чацарганы суулгацыг трактороор үндсийг нь хавж зөөлрүүлээд гараар талбайгаас түүж аван хуучин 6-р харуулын цэг байсан талбарруу зөөж асгах ажил хийгдсэн. Энэ ажилд бригадууд дараах байдлаар оролцсон. 1-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 23 хүн/өдөр хүчээр 4600 метр урт мөрний, 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 25 хүн/өдөр хүчээр 5000 метр урт мөрний, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 16 хүн/өдөр хүчээр 3200 метр урт мөрний, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 23,5 хүн/өдөр хүчээр 4700 метр урт мөрний буюу нийт дүнгээрээ дөрвөн бригадын 33 цэцэрлэгчийн 87,5 хүн/өдөр хүчээр

17500 метр урт мөрний суларсан хөгшин суулгацыг түүж аван тракторын чиргүүл дээр ачиж аваачиж асгасан.

4-р сарын 23-25-нд дээрх хөгширч актлагдсан суулгацаас нь чөлөөлсөн 5Б бойжуулгын талбайн зүүн үзүүрээс гурван удаагийн үйлдлээр 4 га талбайг ПУМА трактороор эргүүлэн хагалж, борнойдож тэгшлээд ЮМЗ-6 трактор болон 2-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн хүчээр хайрцаг хийх шуудуу татуулаад, энэ жилийн бойжуулгын талбайн хайрцаг хийх ажил эхлэсэн.

4-р сарын 26-аас эхлэн гурван удаагийн үйлдлээр дээрх бойжуулгын талбайд 3м X 3м хэмжээтэй хайрцгууд хийж энэ жилийн хүлэмжний ногоон мөчрийн тарьц тариалах ажил хийгдсэн. Энэ ажилд нийт жимст цэцэрлэг хариуцсан бригадуудын бүх хүн хүчийг ашигласан ба үүнд:

4-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 17,5 хүн/өдөр хүчээр 176 хайрцаг, 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 18,4 хүн/өдөр хүчээр 178 хайрцаг, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 15,5 хүн/өдөр хүчээр 130 хайрцаг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 26 хүн/өдөр хүчээр 265 хайрцгийг буюу дөрвөн бригадын 34 цэцэрлэгчийн 77,4 хүн/өдөр хүчээр 749 хайрцаг хийлгэж тариалалтанд бэлэн болгосон.

5-р сард 1-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 7,8 хүн/өдөр хүчээр 106 хайрцаг, 2-р бригадын 12 цэцэрлэгчийн 28,1 хүн/өдөр хүчээр 301 хайрцаг, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 8,1 хүн/өдөр хүчээр 83 хайрцаг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 23,5 хүн/өдөр хүчээр 216 хайрцгийг буюу дөрвөн бригадын 34 цэцэрлэгчийн 67,5 хүн/өдөр хүчээр 706 хайрцгийг нэмж хийлгэн тариалалтанд бэлэн болгосон.

4-р сард 2-р бригадын 11 цэцэрлэгчийн 16 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 282 нуруунаас 95429 ширхэг тарьцыг ухаж гарган ялгаж, тоолж, савлан пад тракторын чиргүүл дээр ачиж тариалалт хийж буй бригадуудад нийлүүлсэн.

5-р сард 2-р бригадын 12 цэцэрлэгчийн 95,5 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 1495 нуруунаас 520631 ширхэг тарьцыг ухаж гарган ялгаж, тоолж, савлан пад тракторын чиргүүл дээр ачиж тариалалт хийж буй бригадуудад нийлүүлсэн.

Нийт дүнгээрээ 4 ба 5-р саруудад хүлэмжнүүдээс 616060 ширхэг тарьцыг ухаж гарган ялгаж, тоолж, савлан пад тракторын чиргүүл дээр ачиж тариалалт хийж буй бригадуудад нийлүүлсэн.

4-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 9,5 хүн/өдөр хүчээр 43 хайрцагт 16685 ширхэг тарьцыг, 2-р бригадын 10 цэцэрлэгчийн 4,9 хүн/өдөр хүчээр 20,2 хайрцагт 5216 ширхэг тарьцыг, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 12,5 хүн/өдөр хүчээр 59 хайрцагт 21084 ширхэг тарьцыг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 8,6 хүн/өдөр хүчээр 52 хайрцагт 14974 ширхэг тарьцыг буюу нийтдээ дөрвөн бригадын 33 цэцэрлэгчийн 35,5 хүн/өдөр хүчээр 174,2 хайрцагт 57959 ширхэг тарьцыг тариалсан. Тарьц тариалсан хайрцаг услах ажилд 1-р бригадын 1 цэцэрлэгчийн 1,5 хүн/өдөр хүчээр 46 хайрцагийг, 2-р бригадын 1 цэцэрлэгчийн 0,1 хүн/өдөр хүчээр 20 хайрцагийг, 3-р бригадын 2 цэцэрлэгчийн 0,5 хүн/өдөр хүчээр 59 хайрцагийг, 4-р бригадын 2 цэцэрлэгчийн 0,8 хүн/өдөр хүчээр 42 хайрцагийг буюу нийтдээ дөрвөн бригадын 6 цэцэрлэгчийн 2,9 хүн/өдөр хүчээр 167 хайрцгийг усалсан.

5-р сард 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 39,7 хүн/өдөр хүчээр 271,3 хайрцагт 100373 ширхэг тарьцыг, 2-р бригадын 12 цэцэрлэгчийн 26,9 хүн/өдөр хүчээр 201 хайрцагт 47613 ширхэг тарьцыг, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 28,6 хүн/өдөр хүчээр 158 хайрцагт 57223 ширхэг тарьцыг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 69,2 хүн/өдөр хүчээр 584,8 хайрцагт 169694 ширхэг тарьцыг буюу нийтдээ дөрвөн бригадын 36 цэцэрлэгчийн 164,4 хүн/өдөр хүчээр 1215,1 хайрцагт 374903 ширхэг тарьцыг тариалсан. Тарьц тариалсан хайрцаг услах ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 6,2 хүн/өдөр хүчээр 280,4 хайрцгийг, 2-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 1,7 хүн/өдөр хүчээр 183 хайрцгийг, 3-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 1,8 хүн/өдөр хүчээр 126 хайрцгийг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 9,8 хүн/өдөр хүчээр 575 хайрцгийг буюу нийтдээ дөрвөн бригадын 23 цэцэрлэгчийн 19,5 хүн/өдөр хүчээр 1164,4 хайрцгийг усалсан.

Мөн хавар суулгац ухаж гаргахад гарсан гологдол суулгацын тариалалт, усалгаа хамт орсон болно.

Бойжуулгын талбайн тариалалт дууссаны дараа бойжуулгын талбайг агрономч Мэнддолгорын 2-р бригадэд хариуцуулж өгөн арчлуулсан.

6-р сард бойжуулгын талбай хариуцсан 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 57 хүн/өдөр хүчээр 1997 хайрцагны гүн сийрүүлэлтийн ажилбар, 25 хүн/өдөр хүчээр 1988 хайрцгийг услуулах зэрэг ажилбаруудыг тус тус хийлгэсэн.

7-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 3,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 61 хайрцагны, 2-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 2 хүн/өдөр хүч зарцуулж 50 хайрцагны, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 2,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 36 хайрцагны буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн 3-н бригадын 16 цэцэрлэгчийн 8 хүн/өдөр хүч зарцуулж 147 хайрцагны доторх зэрлэг хог ургамлыг гараар түүж устгах ажилбар хийлгэсэн.

7-р сард 1-р бригадын мөн 7 цэцэрлэгчийн 3,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 61 хайрцагны, 2-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 2 хүн/өдөр хүч зарцуулж 50 хайрцагны, 4-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 2,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 36 хайрцагны буюу нийт дүнгээрээ 3 бригадын 16 цэцэрлэгчийн 8 хүн/өдөр хүч зарцуулж 147 хайрцагны хамар, шуудууны зэрлэгийг гараар түүж авах ажилбарыг хийлгэсэн.

7-р сард мөн бригадын 8 цэцэрлэгчийн 6,5 хүн/өдөр хүчээр 341 хайрцгийг услуулсан.

8-р сард 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 60 хүн/өдөр хүчээр 2036 хайрцагт тарьцын гүн сийрүүлэлтийн хөрс боловсруулах ажилбар хийлгэсэн.

8-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 19,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 538 хайрцагны, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 16,6 хүн/өдөр хүч зарцуулж 591 хайрцагны, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 14 хүн/өдөр хүч зарцуулж 361 хайрцагны, 4-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 20,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 498,7 хайрцагны буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн 4-н бригадын 29 цэцэрлэгчийн 70,6 хүн/өдөр хүч зарцуулж 1988,7 хайрцагны доторх зэрлэг хог ургамлыг гараар түүж устгах ажилбар хийлгэсэн.

7-р сард 1-р бригадын мөн 7 цэцэрлэгчийн 19,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 538 хайрцагны, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 16,3 хүн/өдөр хүч зарцуулж 568 хайрцагны, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 14 хүн/өдөр хүч зарцуулж 361 хайрцагны, 4-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 20,5 хүн/өдөр хүч зарцуулж 498,7 хайрцагны буюу нийт дүнгээрээ 4 бригадын 29 цэцэрлэгчийн 70,6 хүн/өдөр хүч зарцуулж 1965,7 хайрцагны хамар, шуудууны зэрлэгийг гараар түүж авах ажилбарыг хийлгэсэн.

8-р сард 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 19,2 хүн/өдөр хүчээр 1366 хайрцгийг услуулсан.

8-р сард эрэгтэй агрономчдын хүчээр хүлэмжний усалгаа, засвар үйлчилгээний ажил хийлгэсэн.

9-р сард мөн агрономчдын хүчээр хүлэмжний усалгааны системийг өвөлжилтөнд бэлтгэж задалж, буулган хураалгасан.

Бойжуулгын талбайн сүүлчийн усалгааг 10-р сард гадагш нийлүүлэх суулгацыг гаргаж дууссаны дараа гологдол суулгацуудыг 16 хайрцагт тариалуулаад тус бригадын 1 цэцэрлэгчийн 0,5 хүн/өдөр хүчээр гологдол суулгац тариалсан хайрцгуудад усалгаа хийлгэсэн.

Гурав. 2019 оны талбайн зуны ажлын талаар

3.1. Талбайн зуны арчилгааны ажлын талаар

6-р сард 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 52 хүн/өдөр хүчээр хариуцсан жимст цэцэрлэгийнхээ талбайн 76200 м урт усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийсэн. 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 6,7 хүн/өдөр хүчээр хариуцсан эх цэцэрлэгийнхээ талбайн 7350 м урт усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийсэн. 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 15,2 хүн/өдөр хүчээр хариуцсан жимст цэцэрлэгийнхээ талбайн 24200 м урт усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийсэн. 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 70 хүн/өдөр хүчээр хариуцсан жимст цэцэрлэгийнхээ талбайн 79100 м урт усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийсэн. Нийт дүнгээрээ дөрвөн бригадын 30 цэцэрлэгчийн 144 хүн/өдөр хүчээр хариуцсан эх болон жимст цэцэрлэгийнхээ талбайн 186850 м урт усалгааны туслах шуудуугаар усалгаа хийсэн.

6-р сард 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 6,9 хүн/өдөр хүчээр оросын олон төрлийн жимсний модны талбайд услуульж, мөн талбайд 3 цэцэрлэгчийн 1,2 хүн/өдөр хүчээр оросын олон төрлийн модны арчилгааны ажилбаруудыг хийлгэсэн.

2019 онд нийт талбайд мод тооллого явуулаагүй.

7-р сард хүн хүч маш ихээр дутагдаж байсантай холбоотойгоор аль ч бригадын талбайд их хэмжээний усалгааны ажилбар хийгдээгүй.

7-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 4440 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титэм хэлбэржүүлээд, 8 цэцэрлэгчийн 21 хүн/өдөр хүчээр талбайгаас танасан мөчрүүдийг мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн. 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 33 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 17330 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титэм хэлбэржүүлээд, 9 цэцэрлэгчийн 9 хүн/өдөр хүчээр талбайгаас танасан мөчрүүдийг мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн.

Нийт дүнгээрээ 2 бригадын 15 цэцэрлэгчийн 44 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 21770 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титэм хэлбэржүүлээд, 17 цэцэрлэгчийн 30 хүн/өдөр хүчээр талбайгаас танасан мөчрийг мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн.

Мөн энэ жил зуны хоёрдугаар хагасаас эхлэн бороо элбэг байснаас шалтгаалан мөр хоорондын шижим, хог ургамал нилээд ургасан учир түүнтэй тэмцэхээр 7-р сарын 2-ноос эхлэн 8-р сарын 15 хүртэлх хугацаанд мөр хоорондын зэрлэг устгагч ТИГРЕ машинуудыг хоёр ЮМЗ-6 тракторт угсран мөр хоорондын цэвэрлэгээнд нэг удаа явуулсан.

8-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчдийн 33 хүн/өдөр хүч зарцуулан 18400 метр урт усалгааны шуудууны, 4-р бригадын 7 цэцэрлэгчдийн 29,5 хүн/өдөр хүч зарцуулан 19100 метр урт усалгааны шуудууны буюу 2 бригадын 14 цэцэрлэгчдийн 62,5 хүн/өдөр хүч зарцуулан 37500 метр урт усалгааны шуудууны ургамал хоорондын шижим устгах ажилбарыг хийлгэсэн.

8-р сард 1-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 9 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 832 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титмийг нь хэлбэржүүлж, танасан мөчрүүдийг талбайн мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн. 4-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 37,5 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 17535 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титмийг нь хэлбэржүүлж, танасан мөчрүүдийг талбайн мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн.

8-р сард нийт дүнгээрээ 2 бригадын 13 цэцэрлэгчийн 46,5 хүн/өдөр хүч зарцуулан жимст цэцэрлэгийн талбайд 18367 ширхэг чацарганы модноос хатсан, үхсэн мөчрүүдийг тануульж, хөрөөдүүлэн модноос нь салгаж титмийг нь хэлбэржүүлж, танасан мөчрүүдийг талбайн мөр хоорондын зайд гаргуулах ажил хийлгэсэн.

8-р сард бойжуулгын 2-р бригадын оросын мод хариуцсан 2 цэцэрлэгчийн 4 хүн/өдөр хүчээр 847 ширхэг модыг тогоонд нь хувиндуульж, гараар услуульсан.

Мөн 8-р сард 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 3,5 хүн/өдөр хүчээр оросын олон төрлийн модны зэрлэгийг гараар зульгаан авч устгах арчилгааны ажил хийлгэсэн.

8-р сард 3-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 45,5 хүн/өдөр хүчээр чацарганы жимст цэцэрлэгийн модны 25500 метр урт шуудууны зэрлэг хог ургамлыг гар багажаар авах ажлыг хийлгэсэн.

3.2. Талбайн зуны бусад ажлын талаар

6-р сард 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 20,8 хүн/өдөр хүчээр, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 17,4 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 8,6 хүн/өдөр хүчээр, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн

16,4 хүн/өдөр хүчээр Хархорин-ТУР ХХК-ны жуулчин хүлээн авах гэрүүдийг барих, бригадын тогооч хийх, Хархорин-ТУР ХХК-ны конторын болон хөлдөөх агуулахын манаач хийх, усалгааны трубануудыг харуулын 1-р цэгээс талбай уруу зөөж, байршуулан холбох, жимсний хөлдөөх агуулах, жимсний торхнуудыг угааж, цэвэрлэн агуулахад хийх, зэрэг аж ахуйн цагийн ажлуудыг нийтдээ агроүйлдвэрлэлийн 4 бригадын 32 цэцэрлэгчийн 63,2 хүн/өдөр хүчээр хийлгэсэн.

6-р сард Ротарийн хүлэмжинд хэмхний үрслэгээр тариалалт хийх, Ротаригийн хэмх ба хайлаасны тарьц тариалсан хүлэмжүүдийг хучих, хүлэмжний хар тор ба плёнкон хучлагыг нөхөх, хүлэмжийг хар тороор хучих, хүлэмжинд засвар үйлчилгээ хийх, Ротаригийн хүлэмжний шилмүүст модны үртсэн хучлагыг авч хүлэмжнээс холдуулан овоолж орхих, хүлэмжинд гүзээлзгэний усалгааг цагийн графикаар хийх зэрэг талбайн цагийн ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 18,8 хүн/өдөр хүч, 2-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүч, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 32,7 хүн/өдөр хүч, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 17,4 хүн/өдөр хүчийг буюу нийт дүнгээрээ дөрвөн бригадын 33 цэцэрлэгчийн 75,9 хүн/өдөр хүчийг зарцуулсан.

7-р сард 1-р бригадын 1 хүн/өдөр хүчээр Хархорин-Турын конторт болсон хүлээн авалтанд туслах ажилтан хийлгэх, бригадын тогооч хийлгэх зэрэг аж ахуйн ажил хийлгэсэн.

Ротарийн үрээр тариалсан чацарганы талбайг хариуцсан цэцэрлэгч байхгүйгээс модонд усалгаа, арчилгаа хийгдээгүй.

8-р сард 1-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 24 хүн/өдөр хүчийг, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 32,4 хүн/өдөр хүчийг, 3-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 22 хүн/өдөр хүчийг, 4-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 32 хүн/өдөр хүчийг буюу 4-н бригадын 26 цэцэрлэгчийн 110,4 хүн/өдөр хүчийг тогооч хийлгэх, станцын байрнуудыг цэвэрлэх, станцын байрны гадна гэр барих, жимсний бочка угааж цэвэрлэх зэрэг аж ахуйн ажилд авч ажиллуулсан.

Жил бүр 5-р сарын эхэн үеэс чацарганы жимст ба эх цэцэрлэгийн талбайд гарч хохирол учруулж эхлэдэг хорлогч шавьжууд энэ жил харин их орой буюу 6-р сарын дунд үеэс маш цөөн тоогоор гарч үзэгдэж эхлэсэн. 6-р сарын дунд үеэс гүзээлзгэнэ дээр хөх үсрэгч бүүрэг, алимны цэцгэн дээр фроловын буглаа цох гарч хохирол учруулж байсан. Алим, далан хальсан дээр навч идэгч төөлүүр, хайлаасан дээр навч идэгч цох гарч бага зэргийн хохирол учруулж байсан. Мөн 6-р сарын дунд үеэс өрөөсгөл хүр эрвээхийний төөлүүр улиас, чацаргана дээр гарч бага зэргийн хохирол учруулж байсан. 8-р сарын эхэн үед үхэр нүдэн дээр үзүүрийн хар бясаа нилээд гарсан боловч их хэмжээний хохирол учруулаагүй.

Энэ жилийн хавар цаг агаарын хэт тохиромжгүй байдлаас шалтгаалж бүх төрлийн таримал ургамлуудад хор хохирол учруулдаг бүх төрлийн хорлогч шавьжууд энэ жил их хэмжээгээр гарч ихээхэн хор хохирол учруулаагүй учир аль ч талбайд химийн хорт бодисыг ямар нэг хэмжээгээр хэрэглээгүй юм.

3.3. 2019 онд мод үржүүлгийн хүлэмжүүдэд чацарганы болон бусад модлог ургамлын тарьц тариалсан талаар

Энэ жил Компаний 40м X 6м хэмжээтэй 10 ширхэг, 30м X 6м хэмжээтэй 10 ширхэг буюу нийтдээ урд 20 хүлэмжинд эр чацаргана ба чацарганы эм модны сортын тарьцыг тариалсан. Гэвч хүн хүч маш ихээр дутагдаж байсантай холбоотойгоор хүлэмжний тариалалтын ажил 7-р сарын 15-с 7-р сарын 31 хүртэл 15 хоногийн турш буюу маш удаан үргэлжилсэн. Ингээд 8-р сарын 6-нд сүүлчийн тарьцуудыг сүүлчийн хүлэмжинд тариалснаар энэ жилийн хүлэмж тариалалт дууссан.

6-р сард 3-р бригадын хүлэмж хариуцсан 1 цэцэрлэгчийн 26,5 хүн/өдөр хүчээр өмнөх жилд ногоон мөчир тариалсан байсан ба гүзээлзгэнэ тариалсан байгаа хүлэмжнүүдийн засвар үйлчилгээ хийлгэх, усалгааны систем угсрах, мотор буулгаж холбох, гүзээлзгэний хүлэмжүүдийг хучих, хүлэмжний хар тор ба хучлагын плёнкийг нөхөж, нааж сэлбэн засаж хучих, гүзээлзгэний хүлэмжнүүдийн усалгаа хийх зэрэг ажил хийлгэсэн.

6-р сард нийт агроүйлдвэрлэлийн бригадуудын нийт хүн хүчийг энэ жилийн зуны ногоон мөчрийн тариалалт хийх 40м X 6м хэмжээтэй 10 ширхэг, 30м X 6м хэмжээтэй 10 ширхэг буюу бүгд 20 хүлэмжний хар шороо, хайргыг шигшиж, илүү гарсан хаягдал хар шороог хүлэмжнээс гарган пад тракторын чиргүүл дээр ачин, холдуулан зөөж, асган тараах ажил хийлгэсэн ба ингэхэд хүн хүч ихээр дутагдаж байсан энэ жилийн хувьд 6-р сарын ихэнэх хугацааг энэ ажилд зарцуулах шаардлага гарсан. Энэ ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 25,6 хүн/өдөр хүчээр 120 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хайргыг, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 23 хүн/өдөр хүчээр 88,8 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хайргыг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 16,2 хүн/өдөр хүчээр 59,2 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хайргыг, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 23,2 хүн/өдөр хүчээр 120 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хайргыг буюу нийт дүнгээрээ дөрвөн бригадын 31 цэцэрлэгчийн 88 хүн/өдөр хүчээр ногоон мөчир тариалах 16 хүлэмжний 388 м³ хэмжээтэй хайргыг гараар шигшүүлж, тэгшлүүлж, дэвсүүлсэн.

6-р сард мөн эдгээр хүлэмжүүдийн хар шороон хөрсийг нэг тал уруу нь хуулж байршуулаад, доор нь байрлах хайргыг шигшээд, дээр нь буцааж хүлэмжний бүх хөрсийг нь шигшээд, буцаан хоёр талд нь тараан, тэгшилж элсэн хучлага дэвсэхэд бэлэн болгох ажил хийсэн. Энэ ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 32,3 хүн/өдөр хүчээр 232,2 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хар шороог, 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 29,4 хүн/өдөр хүчээр 188,8 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хар шороог, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 54,8 хүн/өдөр хүчээр 158,5 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хар шороог, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 38,9 хүн/өдөр хүчээр 249 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хар шороог буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн дөрвөн бригадын 31 цэцэрлэгчийн 155,4 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 828,5 м³ хэмжээтэй хүлэмжний хар шороог зөөж, шигшиж, буцаан зөөж, тэгшлэн тараасан.

6-р сард хүлэмжний илүү гарсан хөрсийг хүлэмж хоорондын зайд гаргаж асгаад, дараа нь түүнийгээ пад тракторт ачиж, холдуулан зөөж асгах ажил хийсэн ба энэ ажилд 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 11,5 хүн/өдөр хүчээр 33,9 м³ хэмжээтэй хүлэмжний илүүдэл хар шороог, 3-р бригадын 5 цэцэрлэгчийн 1 хүн/өдөр хүчээр 2 м³ хэмжээтэй хүлэмжний илүүдэл хар шороог, 4-р бригадын 9 цэцэрлэгчийн 7,1 хүн/өдөр хүчээр 49,2 м³ хэмжээтэй хүлэмжний илүүдэл хар шороог буюу нийт дүнгээрээ агроүйлдвэрлэлийн гурван бригадын 22 цэцэрлэгчийн 19 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 85 м³ хэмжээтэй хүлэмжний илүүдэл хар шороог ачиж, зөөж, тараан асгуулсан.

7-р сард 3-р бригадын хүлэмж хариуцсан 1 ба жимст цэцэрлэг хариуцсан 6 цэцэрлэгчидийн нийтдээ 34,4 хүн/өдөр хүчээр ногоон мөчир тариалах болон гүзээлзгэнэ тариалсан байгаа хүлэмжнүүдийн засвар үйлчилгээ хийлгэх, усалгааны систем угсрах, мотор буулгаж холбох, гүзээлзгэний хүлэмжүүдийг хучих, хүлэмжний хар тор ба хучлагын плёнкийг нөхөж, нааж сэлбэн засаж хучих, гүзээлзгэний ба ногоон мөчир тариалсан хүлэмжнүүдийн цагийн усалгаа хийх зэрэг ажил хийлгэсэн.

7-р сарын 6 – 8-нд нийт дүнгээрээ 120 м³ элсийг урд уулнаас ковшоор гэрээт ачааны машинд ачуулж, хүлэмжрүү татуулан авчруулаад хүлэмжүүдэд дэвсүүлэн тариалалт хийхэд бэлэн болгосон.

7-р сард 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 6,2 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 30,7 м³ хар шороог, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 12,3 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 51,78 м³ хар шороог шигшүүлж, буцааж хөрсөн хучлага болгон дэвсүүлсэн. Нийт дүнгээрээ Хархорин ХК-ны агроүйлдвэрлэлийн 2 бригадын 13 цэцэрлэгчийн 18,5 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 82,48 м³ хар шороог хуулж шигшүүлээд, буцааж хөрсөн хучлага болгон дэвсүүлсэн.

7-р сард 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 6,4 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 28,05 м³ хайргыг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 8,3 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 36,02 м³ хайргыг буюу Хархорин ХК-ны агроүйлдвэрлэлийн 2 бригадын 13 цэцэрлэгчийн 14,7 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 64,07 м³ хайргыг ухуулж, шигшүүлж, хүлэмжний дернаж болгон буцааж тэгшлүүлэн дэвсүүлсэн.

7-р сард 2-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 6 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 40,0 м³ илүүдэл хар шороог, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 1,2 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 9,6 м³ илүүдэл хар шороог буюу Хархорин компанийн агроүйлдвэрлэлийн 2 бригадын 10 цэцэрлэгчийн 7,2 хүн/өдөр хүчээр

хүлэмжний 49,6 м³ илүүдэл хар шороог пад тракторын чиргүүлд ачуулж, талбайгаас холдуулан аваачиж асгуулсан.

7-р сард 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 15 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 41,8 м³ элсэн хучлагыг, 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 13,2 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 38,05 м³ элсэн хучлагыг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 10,8 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 38,22 м³ элсэн хучлагыг, 4-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 12 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 42,0 м³ элсэн хучлагыг буюу Хархорин ХК-ны агроүйлдвэрлэлийн дөрвөн бригадын 29 цэцэрлэгчийн 51 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний 160,07 м³ элсэн хучлагыг дэвсүүлж, тэгшлүүлэн тариалалтанд бэлэн болгуулсан.

Бригад бүрд хөрс нь бэлэн болсон хүлэмжүүдийг хуваарилан өгөөд, хүлэмжний плёнкон хучлагуудыг нь нөхөж засварлуулаад, хүлэмжүүдийг плёнкон хучлагуудаар нь болон хар тороор нь хучуулсан ба энэ ажилд Хархорин компанийн агроүйлдвэрлэлийн 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 5,7 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 34,4 хүн/өдөр хүчээр, 4-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 4,3 хүн/өдөр хүчээр буюу агроүйлдвэрлэлийн гурван бригадын 21 цэцэрлэгчийн 44,4 хүн/өдөр хүчээр,

Хүлэмжинд ногоон мөчир тариалах нөхцөлийг бүрэн бүрдүүлсний дараа буюу ногоон мөчир тариалах бэлтгэл ажлыг гүйцэд хангаад 7-р сарын 15-аас эхлэн хүлэмжний тариалалтыг эхлүүлсэн. Энэ жилийн хаврын олон удаагийн огцом хүйтрэлт, агаарын гангаас шалтгаалан ногоон мөчрийн өсөлт сайн биш буюу дунджаар 12 – 18 см хэмжээтэй байсан учир хүлэмжинд тариалагдсан чацарганы ногоон мөчрийн дундаж уртын хэмжээ 15 см байв. Иймд эх цэцэрлэгийн чацарганы ногоон мөчрийн өсөлт сайнгүй байсан учир жимст цэцэрлэгээс ихэнх тооны ногоон мөчрийг хайчилж авчиран сортын бус мөчир тариалсан хүлэмжүүдэд тариалсан.

Хүлэмжинд чацарганы ногоон мөчрийн тариалалт 7-р сарын 15–31 хүртэлх 15 хоногийн хугацаанд үргэлжилсэн нь хүн хүч ихээр дутагдаж байснаас шалтгаалсан гэж үзэж байна. Тариалалтын хугацаанд 2 хоног бас цаг агаарын сааталтай байсан, их хэмжээний борооноос шалтгаалан цахилгааны саатал гарч 2 хоног саатсан, хоёр удаагийн үерээс шалтгаалан шуудуу үерийн лаг шаварт боогдон усгүй болсон учир системийн усаар хүлэмжний усалгааг хангадаг нуурыг дүүргэж байсан зэрэг бэрхшээлүүд тариалах хугацаа сунахад нөлөөлсөн байна. Хүн хүч их дутагдалтай байсан учир энэ жил Хархорин ХК-ны 1, 2, 3, 4-р болон, СийБХ ХХК-ны бригадыг нэгтгэн дундаас нь тариалалтын зургаан баг гаргаад, зумалгааны мөн нэгдсэн багуудыг гарган ажиллуулсан. Тариалалтанд 7-р сард бригадууд дараах байдлаар оролцсон.

Хархорин ХК-ны 1-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 32,5 хүн/өдөр хүчээр 145580 ширхэг ногоон мөчрийг жимст ба эх цэцэрлэгээс хайчлуулан идэвхижүүлэгч бүхий уусмалтай хувинд хийлгэн авчруулаад, 5 цэцэрлэгчийн 35,9 хүн/өдөр хүчээр 368352 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний гаднах бэлтгэсэн сүүдэрт зумлуулж, тоолуулж, идэвхижүүлэгчид хийлгээд, 4 цэцэрлэгчийн 24 хүн/өдөр хүчээр 248400 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний 438 нуруунд тариалуулсан.

Хархорин ХК-ны 2-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 17,8 хүн/өдөр хүчээр 82950 ширхэг ногоон мөчрийг жимст ба эх цэцэрлэгээс хайчлуулан идэвхижүүлэгч бүхий уусмалтай хувинд хийлгэн авчруулаад, 8 цэцэрлэгчийн 43,7 хүн/өдөр хүчээр 458671 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний гаднах бэлтгэсэн сүүдэрт зумлуулж, тоолуулж, идэвхижүүлэгчид хийлгээд, 5 цэцэрлэгчийн 22 хүн/өдөр хүчээр 225283 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний 447,6 нуруунд тариалуулсан.

Хархорин ХК-ны 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 39,1 хүн/өдөр хүчээр 187172 ширхэг ногоон мөчрийг жимст ба эх цэцэрлэгээс хайчлуулан идэвхижүүлэгч бүхий уусмалтай хувинд хийлгэн авчруулаад, 1 цэцэрлэгчийн 8,3 хүн/өдөр хүчээр 91049 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний гаднах бэлтгэсэн сүүдэрт зумлуулж, тоолуулж, идэвхижүүлэгчид хийлгээд, 3 цэцэрлэгчийн 23,1 хүн/өдөр хүчээр 232306 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний 416,8 нуруунд тариалуулсан.

Хархорин ХК-ны 4-р бригадын 8 цэцэрлэгчийн 54,5 хүн/өдөр хүчээр 252410 ширхэг ногоон мөчрийг жимст ба эх цэцэрлэгээс хайчлуулан идэвхижүүлэгч бүхий уусмалтай хувинд хийлгэн авчруулаад, 8 цэцэрлэгчийн 6,4 хүн/өдөр хүчээр 37930 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний гаднах бэлтгэсэн

сүүдэрт зумлуулж, тоолуулж, идэвхижүүлэгчид хийлгээд, 3 цэцэрлэгчийн 21,3 хүн/өдөр хүчээр 220486 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний 403 нуруунд тариалуулсан.

Нийтдээ Хархорин ХК-ны 4 бригадын 30 цэцэрлэгчийн 143,9 хүн/өдөр хүчээр 668112 ширхэг ногоон мөчрийг жимст ба эх цэцэрлэгээс хайчлуулан идэвхижүүлэгч бүхий уусмалтай хувинд хийлгэн авчруулаад, 22 цэцэрлэгчийн 94,3 хүн/өдөр хүчээр 956002 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний гаднах бэлтгэсэн сүүдэрт зумлуулж, тоолуулж, идэвхижүүлэгчид хийлгээд, 15 цэцэрлэгчийн 90,4 хүн/өдөр хүчээр 926475 ширхэг ногоон мөчрийг хүлэмжний 1705,4 нуруунд тариалуулсан.

Мөн хугацаанд 3-р бригадын хүлэмж хариуцсан цэцэрлэгч, пад трактор барьж буй гагнуурчин, агрономчидын хүчээр ногоон мөчир дүрэх спиртэн уусмал найруулах, савлах, ногоон мөчир пад тракторын чиргүүлд ачих, буулгах ажил хийлгэсэн.

6-р сарын 2 –с 7-р сарын 30-ны хооронд 3-р бригадын хүлэмж хариуцсан нэг цэцэрлэгч ба хариуцсан агрономчдын хүчээр хүлэмжний усалгаа, хүлэмжний засвар, усалгааны системийн засвар, хавар хүлэмжний услалтын систем угсрах, намар задалж хураах, хаалт угсрах, форсунк шахах, аваарын дизель мотор ажиллуулах, хүлэмжний засварын ажил, хүлэмж хоорондын зэрлэгийг гараар зулгаан авч цэвэрлэх, хүлэмжний хашааг засаж барих зэрэг хүлэмжний ажлууд хийлгэв.

Мөн 3-р бригадын хүлэмж хариуцсан ажилчин ажлаас халагдсаны дараагаас намрын усалгааг дуустал эрэгтэй агрономчдыг ээлжээр тулаа хийлгэх замаар хүлэмжний сахиул хийлгэж өглөө эртийн буюу 5.30 минутаас эхлэн 9.00 хүртэлх өглөөний, 18.00 цагаас оройн 22.30 хүртэлх оройн усалгааг хийлгэсэн. Энэ жил тариалсан ногоон мөчрийн тарилтын үеийн навч их бага унасан нь дараах хоёр шалтгаанаас болсон байх гэж үзэж байна. Энэ жилийн зун тариалалт хийснээс хойш бороо элбэгтэй, бүрхэг өдөр олонтой байсан нь навч бага унах эхний шалтгаан болов уу гэж үзэж байна. Мөн тариалалтын үед усалгаа хийгдээгүйгээс ногоон мөчир ихээр хагсарч хатсан нь навч маш бага унах хоёр дахь шалтгаан болсон байх гэж үзэж байна.

Компаний 20 хүлэмжинд ногоон мөчрөөр чацаргана болон бусад жимсний мод тариалсан байдал

Хүлэмжний дугаар	Хүлэмжний хэмжээ, м	Тариалсан огноо		Тариалсан таримлын төрөл	Тарь цын гарал үүсэл	Тариалсан тоо	
		эхлэсэн	дууссан			нэгж/тоо	Нийт тоо
1-с 13-р хүлэмж	6 x 30 (40)	7/16/2019	7/24/2019	Чуйская-Б	14Б, 15Б, 16Б, 17Б, 18Б, 20Б, 21Б	656,047	656,047
14, 15-р хүлэмж	6Х30	7/24/2019	7/25/2019	Гном – эр	3Б	85,476	85,476
16-р хүлэмж	6Х30	7/25/2019	7/28/2019	Гном – эр	3Б	7,299	44,311
				Алтайская	9Б	1,158	
				Иня	9Б	8,299	
				Чечек	9Б	16,215	
17-р хүлэмж	6Х30	7/25/2019	7/25/2019	Елизавета	9Б	17,630	42,767
				Алтайская	9Б	25,137	
18, 19-р хүлэмж	6Х30	7/26/2019	7/26/2019	Чуйская-С	9Б	79,986	79,986
20-р хүлэмж	6Х30	7/28/2019	8/08/2019	Гном – эр	3Б	3573	38536
				Өрөл	9 Б	1320	

			Улаалзгана - Сахарная	10 Б	9148	
			Улиас	140 га	9180	
			Хайлаас	140 га	2310	
			Бургас	140 га	2310	
			Далан хальс - 140 га	10Б	385	
			Нохойн хошуу - Витаминный	10Б	1610	
			Далан хальс - Синяя птица	10Б	420	
			Тошлой - Леденец	10Б	455	
			Далан хальс - Голубое веретено	10Б	455	
			Үхэр нүд - София	10Б	8280	
Эр тарьц						96,348
Эм тарьц						812,239
Үүнээс сорт тодорхой						156,192
Үүнээс сорт тодорхойгүй						656,047
Бусад жимсний модлог ургамал						38,536
Бүх дүн						947,123

Энэ жил урд хүлэмжинд тариалсан чацарганы сортын эм модны болон эр Гном сортын болон чацарганаас бусад төрлийн жимсний модны ногоон мөчрийг жимст цэцэрлэгийн талбайгаас хайчилж авчиран тариалсан.

7-р сард хүлэмж хариуцсан 3-р бригадын 1 цэцэрлэгч ба эрэгтэй агрономчидын хүчээр ногоон мөчир тариалах хүлэмжүүдийн форсункийг шахах ажлыг хийлгэсэн.

Хүлэмжний тариалалтууд дууссаны дараа нийт хүлэмжүүдийн усалгааг жигдрүүлэн графикийг нь тогтоогоод агрономч Заяат болон бусад эрэгтэй агрономчидод хариуцуулж өгсөн.

8-с 10-р саруудад хүлэмж хариуцсан эрэгтэй агрономчдын хүчээр ногоон мөчир тариалсан хүлэмжүүдийн форсунк цэвэрлэх, хүлэмжний хучлагын нөхөөс хийлгэх, хүлэмжний засвар үйлчилгээ хийлгэх, хүлэмжний усалгаа хийлгэх зэрэг ажлыг хийлгэсэн.

Энэ жилийн зун чийглэг, бүрхэг өдөр олонтой байснаас хүлэмжинд тариалсан ногоон мөчирийн унасан навчийг түүлгэдэг байсан ажил хийгдээгүй. Учир нь энэ жил хүлэмжний чацарганы навч маш бага хэмжээтэйгээр унасан байв.

10-р сард хүлэмж хариуцсан 3-р бригадын цэцэрлэгчдийн хүчээр ногоон мөчир тариалсан хүлэмжүүдийн форсункуудыг цэвэрлэх, хүлэмжний усалгаа хийлгэх, хүлэмжний услалтын системийг задалж, хураан өвөлжилтөнд тавих, хүлэмжний хучлага авах, хүлэмжний нуурыг юулж шавхах, хүлэмжинд тариалсан гүзээлзгэнийг сүрлээр хучих зэрэг өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг хийж гүйцэтгүүлсэн. Хүлэмжинд тариалсан гүзээлзгэнийг сүрлээр хучих ажилд 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 12 хүн/өдөр хүчийг нэмж оролцуулсан.

11-р сард хүлэмжнүүдийн форсункуудыг агрономчдын хүчээр хураалгасан.

Дөрөв. Намрын ажлын талаар

4.1. Намрын талбайн ажлын талаар

Энэ жилийн намар орой эхлэснээс шалтгаалан чацарганы жимс 8-10 хоногоор оройтож боловсорч эхлэсэн учир жимсний ургац хураалт 9-р сарын 3-с эхлэсэн.

Намар 9-р сард аль ч талбайд намрын цэнэг усалгааны ажил хийгдээгүй.

10-р сард жимслэх ба эх цэцэрлэгийн талбай хариуцсан бригадууд хүн хүч дутагдаж байснаас шалтгаалж аль ч талбайдаа богинохон хугацаанд боловч нөхөн тариалалт ч, усалгаа ч хийж чадаагүй.

10-р сард 1-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 2,5 хүн/өдөр хүчээр, 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 53,5 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 34 хүн/өдөр хүчээр, 4-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 6,5 хүн/өдөр хүчээр буюу Хархорин ХК-ны дөрвөн бригадын 19 цэцэрлэгчийн 96,5 хүн/өдөр хүчээр оросын олон төрлийн жимсний моднуудыг өвөлжилтөнд бэлтгэж тогоонд нь хувингаар ус зөөж услуулаад өвөлжүүлэхээр шороо, сүрлээр хучуулсан.

11-р сард 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 18 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүчээр буюу хоёр бригадын 10 цэцэрлэгчийн 29 хүн/өдөр хүчээр урд 20 хүлэмжний хар тор, плёнкон хучлагыг авахуулж хүлэмжүүдийг өвөлжилтөнд бэлтгүүлсэн.

11-р сард 2-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 18 хүн/өдөр хүчээр, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүчээр буюу нийтдээ хоёр бригадын 10 цэцэрлэгчийн 29 хүн/өдөр хүчээр хүлэмжний гүзээлзгэнэ болон орсын олон төрлийн модыг сүрэл, шороогоор хучиж, өвөлжүүлэх ажил хийлгэсэн.

4.2. Ургац хураалтын талаар

Зун 7-р сарын 15-аас эхлэн гүзээлзгэний боловсорсон жимсийг хурааж эхлэсэн ба хураах ажил 9-р сарын 1 хүртэл хоорондоо 3 – 10 хүртэлх хоногийн зайтайгаар үргэлжилсэн. Бөөрөлзгөний жимс 7-р сарын 20-с эхлэн боловсорч эхлэсэн ба хураах ажил 9-р сарын 1 хүртэл хоорондоо мөн 3 – 10 хүртэлх хоногийн зайтайгаар үргэлжилсэн.

7-р сард 1-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 6,6 хүн/өдөр хүчээр 6,8 кг хар үхэр нүд жимсний ургацыг хураалгасан.

8-р сард гүзээлзгэнэ, бөөрөлзгөний жимс хураах ажилд ил талбайн гүзээлзгэнэ ба бөөрөлзгөнө хариуцсан 2-р бригадын орсын мод хариуцсан 2 цэцэрлэгчийн 1 хүн/өдөр хүчээр 14 кг бөөрөлзгөний жимс хураах ажлыг хийлгэсэн.

2019 оны зуны хугацаанд бүгд дүнгээрээ 41 кг хар үхэр нүдний жимс, 29 кг бөөрөлзгөний жимс, 23 кг гүзээлзгэний жимс хураан авсан.

Намар 9-р сарын 3-аас эхлэн талбайд ургасан чацарганы жимсний ургац хураалтын ажил эхэлсэн. Жимс хураалтыг гар аргаар болон хямсаа, шигшүүр зэрэг гар багаж ашиглан гүйцэтгэсэн. Ургац хураалтыг бригадуудын нийт цэцэрлэгчид бүгд агрономч Мэнддолгорын удирдлаган доор нэгдсэн нэг бригад болж эхлээд бойжуулгын бригадын талбайд, дараа нь 1-р бригадын талбайд, сүүлд нь 6-р бригадын талбайд ургац хураалт явуулсан.

Энэ жил чацарганы ид цэцэглэлтийн үеийн болон жимс суултын үед тохиосон хөрс ба агаарын хавсарсан ган, огцом олон удаагийн хүйтрэлт зэргээс шалтгаалан ихэнх талбайн чацарганы жимс модондоо сийрэгдүү ургасан байв. Иймд арай ахиу жимс суусан талбайн хэсгүүдийн модны жимст мөчрийг хайчилж, бригадууд ээлжээр хөлдөөх тасалгаануудад зөөж аваачин хөлдөөгөөд, сэгсэрч, шигшиж ургац хураах ажиллагааг 9, 10-р саруудад хийсэн.

Мөн намар эрт буюу 10-р сарын 2, 4, 9, 12, 19, 22, 27-гээд хэд хэдэн удаа огцом хүйтэрч 0,5 – 5,0 см хүртэлх зузаантай цас орсноос жимс хэт эрт зөөлөрч, нялцайн гараар чацарганы жимсийг хураах боломжгүй болж эхлэсэн.

11-р сарын эхээр чацарганы жимс хорчийн хэмжээ нь багасч, жимсний өнгө хувирч, амт нь өөрчлөгдөж эхлэсэн. 11-р сарын эхнээс эхлээд Хархоринд цас ихээр орж, цаг агаар өвлийн байдалтай болсон.

Мөн энэ жил 9-р сарын 28-нд сибириэс хар тодол, алагтуу, турлиах шувууд сүрэглэн ирж жимсний ургацанд их хэмжээний хохирол учруулж эхлэсэн.

Энэ жил чацарганы жимсний ургац хураалтанд гаднаас ирж оролцсон хүмүүс дараахь байдлаар ургац хураасан.

Чацарганы жимсний ургац хураалтанд 9-р сарын 31-с 2020 оны 2-р сарын 5-ны хооронд 38 хоногийн хугацаанд гаднаас ирсэн буюу ШШГА-с ирсэн тогтмол 3-9 хянагч ба 30-50 тооны хүмүүжигчид, 1494 хүн/өдөр хүчээр ургац хураалтанд оролцон нийт дүнгээрээ 26825,7 кг буюу 26,83 тонн чацарганы жимс хураасан. *Дундаж 1 хүн/өдрийн хураасан ургац нь 17,96 кг байв.*

Чацарганы жимсний ургац хураалтанд 9-р сарын 5-с 9-р сарын 11-н хүртэлх долоо хоногийн хугацаанд гаднаас ирсэн буюу “Шинэ Монгол” дунд сургуулийн 8 багш, ахлах ангийн 132 хүүхдүүд, 773 хүн/өдөр хүчээр ургац хураалтанд оролцон 6962,0 кг буюу 6,96 тонн чацарганы жимс хураасан. *Дундаж 1 хүн/өдрийн хураасан ургац нь 9,01 кг байв.*

Чацарганы жимсний ургац хураалтанд 9-р сарын 5-с 10-р сарын 4-ний хооронд 30 хоногийн хугацаанд гаднаас ирсэн буюу Улаанбаатар хотын “МонАлтиус” биеийн тамирын их сургуулийн 5 багш, 156 оюутнууд, 3231 хүн/өдөр хүчээр ургац хураалтанд оролцон 55331,52 кг буюу 55,33 тонн чацарганы жимс хураасан. *Дундаж 1 хүн/өдрийн хураасан ургац нь 17,13 кг байв.*

Чацарганы жимсний ургац хураалтанд 9-р сарын 5-с 10-р сарын 4-ний хооронд 30 хоногийн хугацаанд гаднаас ирсэн буюу Өвөрхангай аймгийн “Политехникийн дээд сургууль” -ийн 5 багш, 93 сурагч-оюутнууд, 661 хүн/өдөр хүчээр ургац хураалтанд оролцон 7539,06 кг буюу 7,54 тонн чацарганы жимс хураасан. *Дундаж 1 хүн/өдрийн хураасан ургац нь 11,41 кг байв.*

Чацарганы жимсний ургац хураалтанд 2019 оны 10-р сарын 5-11-ний хооронд 7 хоногийн хугацаанд гаднаас ирсэн буюу Батсүмбэрээс ирсэн “Поливит” компаний үндсэн ба түр ажилчид нийлсэн 16 хүн, 96 хүн/өдөр хүчээр ургац хураалтанд оролцон 4121,8 кг буюу 4,12 тонн чацарганы жимс хураасан. *Дундаж 1 хүн/өдрийн хураасан ургац нь 42,94 кг байв.*

Нийт дүнгээрээ хоёр компаний агроүйлдвэрлэлийн 6-н бригадын үндсэн 44 хүн, Хархорины ШШГА-с ирсэн хүмүүжигчид, Өвөрхангай аймгийн Политехникийн дээд сургуулиас ирсэн сурагч-оюутнууд, “Поливит” ХХК-ний ажилчид, “Шинэ Монгол” дунд сургуулийн ахлах ангийн сурагчид, МонАлтиус ИС-ын оюутнууд зэрэг гаднаас ирсэн 442 хүн буюу нийт дүнгээрээ 486 хүн урт ба богино хугацаагаар ургац хураалтанд оролцон нийт дүнгээрээ 148326,08 кг буюу 148,33 тонн чацарганы жимсийг энэ жил хураан авсан байна.

№	Ургацын нэр	Хэмжих нэгж	Ургац хураасан хугацаа		Ургацын хэмжээ (кг)
			Эхлэсэн	Дууссан	
1	Гүзээлзгэнэ	кг	7/15/2019	8/18/2019	23,0
2	Бөөрөлзгөнө	кг	7/20/2019	9/1/2019	29,0
3	Хар ба улаан үхэр нүд	кг	7/26/2019	7/26/2019	41,0
4	Чацаргана	кг	9/3/2019	2/6/2019	147634,0

Энэ жил хавар хяруунд цохиулснаас шалтгаалан алим, үхэр нүдний ургац гараагүй.

9-р сард 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 98 хүн/өдөр хүчээр 5230,1 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 53,37 кг, 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 161 хүн/өдөр хүчээр 7473 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 46,42 кг, 3-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 111 хүн/өдөр хүчээр 4311,1 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 38,84 кг, 4-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 159 хүн/өдөр хүчээр 6340,20 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 39,89 кг, ЗАА бригадын 2 жимсчний 3 хүн/өдөр хүчээр 89 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 29,67 кг буюу нийт дүнгээрээ Хархорин ХК-ны 5-н бригадын 26 жимсчний 532 хүн/өдөр хүчээр 23443,4 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 44,07 килограммыг гараар хямсаа, шигшүүр зэрэг багаж ашиглан хураан авсан байна.

Мөн 9-р сард Хархорин ХК-ны 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 8 хүн/өдөр хүчээр 122,8 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 15,35 кг, 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүчээр 168,81 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 15,35 кг, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 7 хүн/өдөр хүчээр 107,4 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 26,85 кг, 4-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 11 хүн/өдөр хүчээр 198,33 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 18,03 кг-ыг буюу Хархорин ХК-ны 4 бригадын 21 цэцэрлэгчийн 37 хүн/өдөр хүчээр 597,34 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 16,14 кг буюу нийт дүнгээрээ 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 18,09 кг жимсийг хөлдөөгчинд жимст мөчрийг авчирч хайчлан, хөлдөөгөөд, сэгсэрч хураан авч, цэвэрлүүлээд жимсний няравт хүлээлгэн өгөх ажлыг хийлгэсэн.

10-р сард 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 42,6 хүн/өдөр хүчээр 1376,4 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 32,31 кг, 2-р бригадын 7 цэцэрлэгчийн 68,3 хүн/өдөр хүчээр 1716,7 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 25,13 кг, 3-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 40,4 хүн/өдөр хүчээр 832,6 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 20,62 кг, 4-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 57,5 хүн/өдөр хүчээр 1482,5 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 25,78 кг чацарганы жимсийг буюу нийт дүнгээрээ Хархорин ХК-ны 4-н бригадын 21 цэцэрлэгчийн 208,8 хүн/өдөр хүчээр 5408,2 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 26,0 килограммыг гараар хямсаа, шигшүүр зэрэг багаж ашиглан хураан авсан байна.

Мөн 10-р сард Хархорин ХК-ны 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 33 хүн/өдөр хүчээр 683,56 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 20,72 кг, 2-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 3 хүн/өдөр хүчээр 80,33 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 26,78 кг, 3-р бригадын 3 цэцэрлэгчийн 3 хүн/өдөр хүчээр 80,33 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 26,78 кг, 4-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 58 хүн/өдөр хүчээр 1385,67 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 23,89 кг-ыг буюу Хархорин ХК-ны 4 бригадын 16 цэцэрлэгчийн 97 хүн/өдөр хүчээр 2229,89 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 22,99 кг бүтээмжтэй ажиллаж жимсийг хөлдөөгчинд жимст мөчрийг хайчлан авчирч, хөлдөөгөөд, сэгсэрч шигшиж цэвэрлүүлээд жимсний няравт хүлээлгэн өгөх ажлыг хийлгэсэн.

Мөн 11-р сард Хархорин ХК-ны 1-р бригадын 4 цэцэрлэгчийн 34 хүн/өдөр хүчээр 1007,1 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 29,62 кг, 4-р бригадын 6 цэцэрлэгчийн 49 хүн/өдөр хүчээр 1990,9 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 40,63 кг-ыг буюу Хархорин ХК-ны 2 бригадын 10 цэцэрлэгчийн 83 хүн/өдөр хүчээр 2998,0 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 36,12 кг бүтээмжтэй ажилласан.

12-р сард хэт их дулаахан байснаас болоод мөн ажилчдыг түр зуур амрааснаас шалтгаалаад чацарганы жимсний ургац хураалт явуулаагүй.

2020 оны 1-р сард 1-р бригадын 2 жимсчний 11 хүн/өдөр хүчээр 201,3 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 18,3 кг, 2-р бригадын 8 жимсчний 41 хүн/өдөр хүчээр 767,1 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 18,7 кг, 3-р бригадын 1 жимсчний 5 хүн/өдөр хүчээр 51 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 10,2 кг, 4-р бригадын 4 жимсчний 27 хүн/өдөр хүчээр 494,3 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 18,3 кг, 3АА-н бригадын 6 жимсчний 31 хүн/өдөр хүчээр 490,1 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 15,81 кг, буюу нийт дүнгээрээ Хархорин ХК-ны 5-н бригадын 21 жимсчний 115 хүн/өдөр хүчээр 2228,7 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 19,38 кг бүтээмжтэйгээр гар аргаар хураалт хийсэн.

2020 оны 2-р сард Хархорин ХК-ны 4-р бригадын 1 жимсчний 1 хүн/өдөр хүчээр 13,2 кг чацарганы жимсийг буюу 1 хүн/өдрийн дундаж ургац хураалт нь 13,2 кг-аар гар аргаар хураалт хийсэн.

Нийт ургац хураалтын явцад талбайгаас хураан авсан чацарганы жимсийг талбайгаас авчирч, хөлдөөх агуулахуудад зөөж оруулан хадгалах, хот уруу том машинуудад бөөнөөр нь ачиж явуулах, хотоос суларч ирсэн жимсний бочкуудыг буулгаж, угаан хадгалах өрөөнүүдэд хийх зэрэг ажилуудыг график гарган агроүйлдвэрлэлийн 5 бригадын хүн хүчээр байнга хийлгэж байсан.

4.3. 2019 оны чацарганы ургацын гар хураалтын тойм

№	Бригадын дугаар	Хариуцсан агрономч	2019 оны ургацын хэмжээ (кг)						Нийт
			2019				2020		
			9 сар	10 сар	11 сар	12 сар	1 сар	2 сар	
1	1-р бригад	Маргад-Эрдэнэ	5,230	1,376			201	-	6,808
2	2-р бригад	Мэнддолгор	7,473	1,717			767	-	9,957
3	3-р бригад	Э.Заяат	4,311	833			51	-	5,195
4	4-р бригад	Т.Мөнхбаатар	6,340	1,483			494	13	8,330
5	ЗАА	Л.Бямбасүрэн	89		13		490	-	592
6	"Мон-Алтиус" ИС		49,061	6,271					55,332
7	ШШГА		2,408	17,618			5,741	1,059	26,826
8	"Шинэ Монгол" Ах/Сургууль		6,962						6,962
9	Өв. Политехникийн коллеж		7,539						7,539
10	Поливит			4,122					4,122
	Дүн		89,413	34,566	13	-	8,321	1,144	138,442

№	Бригадын дугаар	Хариуцсан агрономч	Нийт	Эзлэх дүн	Эзлэх хувь, %	Нийт хувь, %
1	1-р бригад	Маргад-Эрдэнэ	6,808	30,882	5.2%	23.5%
2	2-р бригад	Мэнддолгор	9,957		7.6%	
3	3-р бригад	Э.Заяат	5,195		3.9%	
4	4-р бригад	Т.Мөнхбаатар	8,330		6.3%	
5	ЗАА	Л.Бямбасүрэн	592		0.4%	
6	"Мон-Алтиус" ИС		55,332	55,332	42.0%	42.0%
7	ШШГА		26,826	26,826	20.4%	20.4%
8	"Шинэ Монгол" Ах/Сургууль		6,962	6,962	5.3%	5.3%
9	Өв. Политехникийн коллеж		7,539	7,539	5.7%	5.7%
10	Поливит		4,122	4,122	3.1%	3.1%
	Дүн		131,662	131,662	100%	100%

2019 оны чацарганы ургацыг хөлдөөгчөөр хураасан хураалтын тойм

№	Бригадын дугаар	Хариуцсан агрономч	2019 оны ургацын хэмжээ (кг)			Нийт
			9 сар	10 сар	11 сар	
1	1-р бригад	Маргад-Эрдэнэ	123	684	1,327	2,133
2	2-р бригад	Мэнддолгор	169	80	732	981
3	3-р бригад	Э.Заяат	107	80	267	455
4	4-р бригад	Т.Мөнхбаатар	198	1,422	2,566	4,186
	Дүн		597	2,266	4,892	7,756

Ургац хураалтын ид үе болох 9-р сард энэ жилийн нийт ургацын 64.6%-г компаний нийт цэцэрлэгчид, гаднаас ургац хураалтанд нэмэгдлээр ирж ажилласан нийт 470 орчим хүний хүч хөдөлмөрөөр хураан авсан буюу нийтдээ 90 тонн чацаргана жимсийг хураан авсан. Жимсний хальс зөөлөрсөн 10-р сард энэ жилийн нийт ургацын 25.6% буюу нийтдээ 35.7 тонн жимс хураасан. Жимс хөлдөж эхэлсэн 11-р сард жимст мөчрийг хайчлан хөлдөөгчид хөлдөөгөөд сэгсэрч, сэнсдэж, шигших аргыг ихэвчлэн ашиглаж энэ жилийн ургацын 3.5% буюу 4.9 тонн жимс хураасан. Мөн 12-р сард хэт дулаан байсан, хүн хүч хүрэлцээгүй зэрэг шалтгаанаас шалтгаалан жимс хураалт явуулаагүй. Харин жимс бүрэн жигд хөлдсөн байсан 2020 оны 1-2-р саруудад нийт ургац хураалтын 6.3% буюу 8.8 тонн жимс хураан авсан. Ийнхүү 2019 оны ургац хураалтаар (үүнд 2020 оны 1, 2-р саруудад хураасан жимсийг мөн хамаарулна) нийт дүнгээр 131.7 тонн чацарганы жимс хураан авсан.

Тайлан гаргасан: Ерөнхий агрономч Л.Бямбасүрэн

2020.3.29

11. Үнэт цаас гаргагчийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, түүний шийдвэр:

“Хархорин” ХК нь Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаа 2019 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдөр Өвөрхангай аймаг, Хархорин сум, Эрдэнэтолгой баг, Усжуулах 00 хаягаар байрлах өөрийн байранд, хурлын танхимд хуралдуулсан.

Тус хурлыг зарлан хуралдуулах асуудлыг компанийн Төлөөлөн удирдах зөвлөл 2019 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдрийн хурлаараа авч хэлэлцээд холбогдох шийдвэрийг гаргасан. Хурлын мэдэгдлийг 2019 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдөр Санхүүгийн зохицуулах хороо болон Монголын хөрөнгийн биржид тус тус хүргүүлсэн.

Тус ээлжит хуралд оролцох эрх бүхий хувьцаа эзэмшигчдийг бүртгэх өдрийг 2019 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрөөр тогтоож, “Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв” ХХК-с бүртгэлийн өдрөөр гаргасан хувьцаа эзэмшигчдийн дэлгэрэнгүй судалгааг гаргуулан авсан болно.

Тус судалгааны дагуу тус бүр нэг саналын эрх бүхий нийт 539,515 ширхэг энгийн хувьцаа эзэмшиж байгаа 575 хувьцаа эзэмшигчид 2019 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдрийн хувьцаа эзэмшигчдийн

ээлжит хуралд оролцох эрхтэй байсан. Эдгээр хувьцаа эзэмшигчдээс нийт 377,953 ширхэг хувьцаа эзэмшиж байгаа нийт 4 хувьцаа эзэмшигч тус хуралд биечлэн оролцож саналаа өгсөн болно. Хуралд биечлэн оролцоогүй боловч саналын хуудсаар саналаа ирүүлсэн хувьцаа эзэмшигч гараагүй. Хурлын ирц 70.05 хувь болсон.

Хурлаар хэлэлцсэн асуудлууд болон эдгээр асуудал тус бүрээр хуралд оролцсон саналын эрх бүхий хувьцаа эзэмшигчдийн өгсөн саналын тоог, хувь зэргийг дараах хүснэгтээс үзнэ үү:

Д/д	Хурлаар хэлэлцэн шийдвэрлэсэн асуудлууд	Зөвшөөрсөн	Татгалзсан	Түдгэлзэн
1	Компанийн 2018 оны жилийн үйл ажиллагааны талаарх Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэж батлах	377,953 (100%)	0	0
2	Компанийн 2018 оны жилийн санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэж батлах	377,953 (100%)	0	0
3	Ногдол ашиг хуваарилахгүй тухай Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс гаргасан шийдвэрийг батлах	377,953 (100%)	0	0
4	Компанийн 2019 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэлэлцэж батлах	377,953 (100%)	0	0

Жич: хүчингүй саналын хуудас гараагүй болно.

“Хархорин” ХК-ийн 2019 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдрийн хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас гарсан тогтоолуудтай Монголын хөрөнгийн биржийн цахим хуудаснаас үзэж танилцах боломжтой.

Тус хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын материалыг 2019 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдөр Санхүүгийн зохицуулах хороо, Монголын хөрөнгийн биржид тус тус хүргүүлсэн.

12. Үнэт цаас гаргагчийн ТУЗ-ийн шийдвэрүүд

2019 онд “Хархорин” ХК-ийн ТУЗ-с дараах шийдвэрүүдийг гаргасан болно:

Тогтоол, шийдвэрийн Огноо	Товч утга	Тогтоол шийдвэрийн агуулга
2019.02.19	Ногдол ашиг хуваарилахгүй тухай	ТУЗ-с Компанийн тухай хуульд заасны дагуу ногдол ашиг хуваарилах эсэх тухай асуудлыг хэлэлцээд 2018 онд ногдол ашиг хуваарилахгүй байх шийдвэрийг гаргасан.
2019.02.20	Хараат компанийн хувьцааг шилжүүлэн авах тухай	«Хархорин» ХК-ийн 50%-ийн эзэмшлийн компани болох «Хархорин Шим» ХХК-ийн үлдсэн 50%-ийн хувьцааг «Хархорин» ХК өөртөө шилжүүлэн авч тус ХХК-ийг 100% эзэмших тухай шийдвэрийг гаргасан.
2019.02.20	Хэлцэл буцаах, гарын үсэг зурах эрх олгох тухай	“Хархорин” ХК-ийн 50%-ийн эзэмшлийн “Хархорин Шим” ХХК-ийн 2017 онд байгуулж байсан хэлцлийг буцаах, үүнтэй холбоотой баримт бичигт гарын үсэг зурах эрх олгох асуудлыг хэлэлцэж шийдвэр гаргасан.
2019.02.27	Лизингийн нөхцөлөөр дуслын усалгааны систем худалдан авах, гарын үсэг зурах эрх олгох тухай	“Ди Би Эм Лизинг” ХХК-с дуслын усалгааны систем лизингийн нөхцөлөөр авах тухай асуудлыг хэлэлцээд холбогдох шийдвэрийг гаргасан.

2019.03.15	Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурал хуралдуулах тухай	Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг 2019 оны 04-р сарын 24-ний өдөр хуралдуулахаар шийдвэрлэж хурлаар хэлэлцэх асуудлууд, саналын хуудасны загвар зэргийг баталсан.
2019.03.19	Охин компанид зээл авах зөвшөөрөл олгох тухай	100%-ийн охин компани болох «Хархорин Шим» ХХК-д эргэлтийн хөрөнгөө санхүүжүүлэхэд нь зориулж зээл авах зөвшөөрлийг олгосон.
2019.04.12	Батлан даалт гаргах, хөрөнгө барьцаалах, гарын үсэг зурах эрх олгох тухай	“Хархорин чацаргана” ХХК-ийн зээлийн батлан даалт гаргах, компанийн үл хөдлөх хөрөнгийг тус зээлийн барьцаанд байршуулах асуудлуудыг хэлэлцэн шийдвэрлэсэн.

Жич: эрх бүхий хувьцаа эзэмшигчид нь дээрх тогтоолууд болон эдгээртэй холбоотой баримт бичигтэй “Хархорин” ХК дээр хүрэлцэн ирж танилцах боломжтой.

13. Нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчдийн өөрчлөлтийн талаарх мэдээлэл

“Хархорин” ХК-ийн 5% ба үүнээс илүү хувийг эзэмшигч хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэлдэхүүнд тайлант хугацаанд буюу 2019 онд өөрчлөлт ороогүй болно.

5% ба үүнээс дээш хувьцаа эзэмшигчид, 2019 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрөөр тасалбар болгож “Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв” ХХК-с гаргуулан авсан хувьцаа эзэмшигчдийн дэлгэрэнгүй судалганы дагуу:

Д.д	Хувьцаа эзэмшигчид	Эзэмшиж буй хувьцааны тоо ширхэг, хувь
1	С.Пүрэв	377,660 (70.00%)
2	Селус Номадс ХХК	102,390 (18.98%)
3	Бусад жижиг хувьцаа эзэмшигчид (нийт 573)	59,465 (11.02%)
	ДҮН	539,515 (100%)

“Хархорин” ХК, 2020 оны 3-р сар